Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1290 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ 1888 — (Ն. Տ.) 1 ՄԱՅԻՍ 1888 — 20 ՇԱՊԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده‌سى اداره‌سنه غزته‌سى

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	160
» » Վեցամսեայ »	80
» » Երեքամսեայ »	40
Դուռառաց » Տարեկան թղթատարով արտերկրի »	240
Դուռառաց համար Վեցամսեայ թղթատարով »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուռը ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր,

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ԱՊՐԻԼ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԱՊՐԻԼ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 27 ԱՊՐԻԼ)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐՆ

Անգլիոյ Վիքտորիա Թագուհւոյն Աւստրիոյ Կայսեր հետ տեսակցութիւնն և այցելութիւնն ի Շարլոտենպուրկ և ի Պերլին օրուան գլխաւոր դէպքերն են։

Ապրիլ 24-ին կէս օրէն 3 ժամ յառաջ, Շարլոտենպուրկի կայարանն հասաւ Վիքտորիա Թագուհին Աւստրիայէն բերող կառախումբը։ Վիքտորիա Կայսրուհին, գահաժառանգ Վիլհէլմ Իշխան և իւր կին, իւր եղբայր Հայնրիխ Իշխան և իւր կին, իւր եղբայր Հայնրիխ Իշխան և իւր չորս քոյրեր ժամն Վիքտորիա Թագուհւոյն կառքն, որ սիրով ողջագուրեց իւր դուստրն և իւր վեց թոռները։ Վիլհէլմ Իշխան իւր թեւն առաւ իւր մեծ-մայրն, և կառք նստելով հինգ վայրկենէն հասան Շարլոտենպուրկի դղեակն։ Առաջին կառքին մէջ էին Թագուհին, Կայսրուհին, Պէատրիս Իշխանուհին և Գահաժառանգ Վիլհէլմ Իշխան։ Երկրորդին մէջ էին Վիքտորիա Իշխանուհին, որոյ ամուսնական խնդիրն յետաձգուած է առ այժմ, իւր երկու քոյրեր, և Պատենպերկեան Հէնրի Իշխանն, (Ալէքսանդր Իշխանի եղբայրն), որ ի Պերլին կը վերադառնայ իբրև անգլիացի արքայական բարձրաստիճան Իշխան մը, մինչ երկու տարի յառաջ Գերմանիոյ մայրաքաղաքէն մեկնած էր իբրեւ սոսկ հեծելազօրաց տեղակալ։ Գերման ժողովուրդը թէ՛ այս առթիւ և թէ նոյն երեկոյ, Թագուհւոյն ի Պերլին այցելութեան առթիւ, ցուցաց ընդունելութիւն մ՚ըրաւ Անգլիոյ Վեհապետուհւոյն։ Պերլինի անգլիացի գաղթականք միայն «Հուրրա»ներ արձակեցին։ Թագուհւոյն համար Շարլոտենպուրկի դղեկին մէջ յատուկ յարկեր պատրաստուած էին մեծաւ խնամով։ Դղեակն հանդերձն, մայր և աղջիկ առանձնացան պահ մը։ Ապա Թագուհին տեսաւ իւր հիւանդ փեսան, որ հանգիստ գիշեր մը անցուցած և անդարձար ուտեստ ընդունած լինելով, քիչ չատ աղէկ վիճակի մէջ էր։ Թէև այսպիսի տեսակցութիւն մը բուռն սրտայուզութիւն պատճառեց երկուց կողմանց, բայց հիւանդ Կայսեր վիճակը չծանրացուց։

Երեկոյեան ժամ 4ին, Թագուհին իւր դուստր հետ Շարլոտենպուրկի դղեկէն մեկնեցաւ, եւ «Պրանտէպուրկի Դռնէն» անցնելով, Պերլին մտաւ, եւ «Ընդ Թմբենեօք» կոչուած մեծ ծառուղւոյն ճամբով, ուր քիչ բազմութիւն կար, գնաց այցելութիւն մը տուաւ Ալէկսանդրա մայր-Կայսրուհւոյն, որուն հետ Վիքտորիա Թագուհին առանձին տեսակցեցաւ պահ մը։ Հանգուցեալ Վիլհէլմ Կայսեր ծերունի ամուսինը սիրալիր ընդունելութիւն ըրաւ Թագուհւոյն, որուն թէյ հրամցուց։

Հետեւեալ օրն, ապրիլ 25, բովանդակ բրուսիական Թագաւորութեան սահմանաց մէջ ազատխարութեան տարեկան օրն էր, և Թագուհին ու Կայսրուհին հանդերձ ընտանեօք ներկայ գրտնուեցան այս արարողութեան, և ամենայն ջերմեռանդութեամբ աղօթեցին։ Քարոզիչ Տքդ. Քէօկէլ իւր քարոզին մէջ խօսեցաւ Վիլհէլմ Կայսեր բարեպաշտութեան և այլ առաքինութեանց վրայ և Ֆրետերիկ Կայսեր իւր տառապանաց մէջ ցուցած քրիստոնէական համակերպութեան վրայ։ Թագուհին և Կայսրուհին նոյն օրն եւս ժամանակ մը կեցան Ֆրետերիկ Կայսեր անկողնոյն քով։ Թագուհին միսիթարական և քաջալերական խօսքեր ըրաւ իւր փեսին։ Ապա ընդունեց իւր Պերլինի դեսպան, զՍքը Էտուարտ Մէլէդ և անոր կինն։ ապա նոյն պատուոյն արժանացաւ Պիզմարք Իշխան, որ մէկ ժամ առանձինն խօսակցեցաւ Անգլիոյ Վեհապետուհւոյն հետ։ Դիտելի պարագայ մ՚էր որ Պերլինցի ժողովուրդն, որ տիրող օդին պէս ցուրտ ընդունելութիւն մ՚ըրաւ Վիքտորիա Թագուհւոյն, հանկարծաց եռանդագին ցոյցերով ողջունեց թէ՛ զՎիլհէլմ Իշխան, որ զօրահանդէս մը կատարելով իւր սովորական հաճելի զբաղման կը պարապէր, և թէ զՊիզմարք Իշխան, Շարլոտենպուրկի դղեակն երթալուն և ի վերադարձին։

Պիզմարք Իշխան և Վիքտորիա Թագուհին անգամ մ՚ալ տեսակցած էին 1855 ին, յորժամ «Կոմս» Պիզմարք Բրուսիական լիազօր էր Ֆրանքֆորդի Դաշնակցական Խորհրդոյն մօտ, և Անգլիոյ Թագուհւոյն ներկայացուած էր Նաբոլէոն Կայսեր մէջտեղաց ի Վերսալ։ Թագուհին այն ժամանակէն դիտած էր Պիզմարքի ռուսասիրութիւնն, ինչպէս կը պատմէ անգլիացի պատմագրին Սըր Թէոտոր Մարդին։ Թագուհին ըսեր է Պիզմարք Կոմսին։ «Ո՞րչափ գեղեցիկ է Փարիզ», և բրուսացոյ դրուատագէտը պատասխաներ է։ «Մինչեւ իսկ Փեդերպուրկէն աւելի գեղեցիկ»։ 1855էն ի վեր պարագայք մեծապէս փոփոխեցան, բայց Պիզմարք Իշխան տակաւին խորին ակնածանք մ՚ունի։ Փեդերսպուրկի համար, և զիւր ռուսասիրութիւն վերջերս ամուսնական խնդրոյն առթիւ երեք Վիքտորիաներուն համար յոյժ վշտալի կերպիւ ցոյց տուաւ։

Երեկոյին Ալէկսդա Կայսրուհին փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Վիքտորիա Թագուհւոյն Շարլոտենպուրկի դղեկին մէջ։ Ցետոյ երկոքին Վիքտորիայք բաց կառքով նորէն Պերլին գընացին, իրենցուան թէյն անգլիական դեսպանատան մէջ խմելու, և այս անգամ լաւագոյն ընդունելութիւն մը գտան Պերլինցի ժողովրդէն, որ օրուան ոգեւն պատճառաւ խուռն բազմութեամբ կը շրջապատէր այլ և այլ ծառուղիներուն մէջ։ Երկոքին Վեհապետուհիք իրենց ժպտուն դէմքով կ՚արտայայտէին գոհունակութիւն իրենց գտած լաւ ընդունելութեան համար։ Դեսպանատունէն ելնելով, Թագուհին այցելեց Ս. Դէորգայ անգլիական եկեղեցին, որ շինուած էր հինգ տարի յառաջ, իւր անդրանիկ դստեր (Վիքտորիա Կայսրուհւոյն) Բրուսիոյ Դահաժառանգին հետ ամուսնութեան քսան և հինգերորդ տարեդարձին առթիւ։

Նոյն գիշեր Շարլոտենպուրկի դղեկին մէջ չքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ 40 անձանց։ ընդ որս էին Անգլիոյ և Գերմանիոյ Վեհապետուհիներէն և անոնց ընտանեաց անդամներէն զատ, Պիզմարք Իշխան, Մոլտքէ Կոմս, և այլ գերման նախարարներ և զօրականներ և այն ամէն բժիշկներ որք դարմանեցին ու կը դարմանեն հիւանդ Կայսրը։ Ֆրետերիկ Կայսր, որ անկողնէն չէր կրնար ելնել, չկրցաւ մասնակցիլ հացկերոյթին։

Ուշադրութիւն դրաւած է որ Պիզմարք Իշխան, Վիքտորիա Թագուհւոյն հետ երկար տեսակցութիւն մ՚ունենալէ յետոյ, առանձին խորհրդակցութիւն մ՚ունեցաւ Կայսեր հետ։ Կը կարծուի թէ Նախարարապետն, այս տեսակցութեանց մէջ, չանցացած է վերջնապէս թաղել Վիքտորիա Թագուհւոյն հանանուն թոռան Ալեքսանդր Իշխանի հետ ամուսնութեան խորհուրդը։ բայց թէ ո՛ր աստիճան յաջողած է, ժամանակ մը ետքը միայն կրնայ խնացուիլ։

* * *

Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր և Վիքտորիա Թագուհւոյն տեսակցութեան վրայ տեղեկութիւնք արդէն տրուած էին։ Հետեւեալ նոր ծանօթութիւնները կը գտնենք երեկի սուրհանդակաւ առնուած թերթերուն մէջ։

Երբ զԹագուհին Ինսպրիւք բերող կառախումբը կայարան հասաւ, Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսրը մտաւ Թագուհւոյն շոգեկառքին մէջ, և իւր թեւն առնլով իշուց զնա, յետոյ համբուրեց Թագուհւոյն ձեռքն ու այտերը։ Թագուհին շատ պարզ սեւ հագուստ մը հագած էր, ի քնաւ գոհար կամ զարդարանք չունէր, նմանապէս իւր դուստր Պէատրիս Իշխանուհին։ Կայսրն յանկարծ դառնալով Ինսպրիւքի կառավարիչ Պարոն Վիլմանի, բան մ՚ըսաւ նմա, և կառավարիչը մատոյց երեք չորս հեռագրեր որք նոր եկած էին և Ֆրետերիկ Կայսեր վիճակին վրայ նպաստաւոր տեղեկութիւններ կուտային։ Կայսրը Թագուհւոյն տուաւ զանոնք, Թագուհին ալ՝ իւր դստեր։ Կայարանի մեծ սրահին մէջ երկու սեղաններ պատրաստուած էին, մին մեծ, միւսը փոքր։ Փոքր սեղանին վրայ ճաշեցին երկոքին Վեհապետք։ մեծ սեղանին վրայ՝ նոցա հետեւորդք։ Կերակուրի միջոցին, խօսակցութեան նիւթ էին Ֆրետերիկ Կայսեր հիւանդութիւնն և վերջին չարաթներու դէպքերը։ Վիքտորիա Թագուհին շատ կը ցաւի անգլիացի բժիշկներուն դէմ եղած յարձակման համար, որք իւր խորհրդով գացած են դարմանել Ֆրետերիկ Կայսրն, և որոց գերազանց կարողութեան համոզուած է Թագուհին։ Պաղեմպերկեան ամուսնութեան գալով, Թագուհին կ՚ուզէ որ այս խնդրոյ վրայ չխօսուի առ այժմ, որպէս զի իւր առողջութեան վնասակար յուզման մը չենթարկի Ֆրետերիկ Կայսր։ Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսր ջերմ սքանչանօք խօսեցաւ Գերմանիոյ Կայսեր բարոյական քաջութեան համար։ Կայսրը դարձեալ իւր թեւն առնլով ի շոգեկառք առաջնորդեց զԹագուհին, որ թէեւ հիւանդ չէր, բայց դժուար կը քալէր։

* * *

Ի Վիէննա, Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր յինսպրիւք երթալով Անգլիոյ Թագուհւոյն հետ տեսնուիլը լոկ քաղաքավարական արարողութիւն չի համարուիր, և քաղաքական նշանակութիւն ալ կ՚ընծայուի գործին։ Կօթարտի ներքնուղին չլսուակ ճամբան էր Իտալիայէն Գերմանիա անցնելու համար, մինչ իւր ճամբան երկարելով աւստրիական հողէն անցնելու համար Վիքտորիա Թագուհին քաղաքական նպատակ մ՚ունեցած պէտք է լինի։ Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսրն, որ 40 տարիէ ի վեր կը նստի Աւստրիոյ կայսերական գահուն վրայ, երկրորդ անգամ կը տեսակցի Վիքտորիա Թագուհւոյն հետ, որ իւր գահակալութեան յիսնամեակը տօնեց անցեալ տարի (*)։ Այս բարեկամական տեսակցութեան մէջ կը նշմարուի արեւելեան գործոց մասին Անգլիոյ և Աւստրիոյ միջեւ հաստատեալ համերաշխութեան մէկ ապացոյցը։ Թէև անգլիական աշխարհավարութեան սովորութեանց հակառակ է գրաւոր նիզակակցութիւններ կազմել օտար Տէրութեանց հետ, և հետեւապէս Անգլիոյ և Աւստրիոյ միջև այնպիսի դաշնագիր չկայ, բայց կը գուշակուի թէ երկուց Տէրութեանց չնչնուց համերաշխութիւնն օր մը կրնայ յանգիլ գործնական դաշնակցութեան մը, Արեւելեան Խնդրոյ նոր երեւոյթներու մէջ Անգլիոյ կողմէ Աւստրիոյ տրուած գո՞նէ բարոյական և դրամական աջակցութեամբ մը, որոյ [illegible] պատուութեան մէջ։ Այս կարծեաց ի հաստատութիւն կը յիշուի թէ Կ. Պոլսոյ անգլ. դեսպանն իւր բոլոր զօրութեամբ կը մաքառի ռուսական ազդեցութեան դէմ, և աւստրեան շահուց նպաստաւոր ընթացք մը կը բռնէ, որ կը ցուցնէ թէ Լորտ Սալզպրիի դահլիճն անտարբեր չէ Արեւելից գործերուն։

Պերլինէ ապրիլ 28 թուով կը հեռագրուի.

«Ֆրետերիկ Կայսր Դրսութիւն տիտղոս առաջարկեց Պիզմարք Իշխանին, և Իշխանութեան տիտղոս՝ Նորա որդւոյն, Կոմս Հէրպերդի։ Բայց նախարարապետը չընդունեց, իւր նիւթական վիճակն իմմէ բերելով։»

Այսինքն՝ առարկելով թէ իւր անձնական հարստութեան չափը Դուքսէ մը պահանջուած հարստութեան չի հաւասարիր, Պ. Պիզմարք մերժեր է իւր վայելածէն աւելի բարձր ընկերական դիրք մը։

Այս ալ ըսել է կարծենք թէ Պիզմարք Իշխան ո՛չ թէ Դքսութիւնը մերժեր է, այլ աւելի մեծ հարստութեան մը տէր լինելու փափաք յայտներ է։ զի պակաս չեն անկուտի Դուքսեր, որոց քով Վեհապետի մը չափ հարուստ է Երկաթեայ Նախարարապետն իւր ոսկեդէնիկ կացութեամբ։

Համասաւեան «Բարեսիրական Ընկերութիւնը» միաձայնութեամբ իրեն նախագահ ընտրեց զԿոմս Ինկնատիէվ, Կ. Պոլսոյ նախկին դեսպանն, որ Համասաւութեան համար մատուցած ծառայութեամբը, ի վաղուց արժանի էր այս պատուոյ։

—Ֆերտինանտ Իշխան իւր աւստրիացի թիկնապահ Լասպա հաղարապետին և Նախարարներէն Պ. Սդամպուլովի և Պ. Նաչեւիչի հետ Սոֆիայէ ճամբայ ելաւ, Հիւսիսային Պուլկարիան աչքէ անցուելու և երկրին այն կողմն ալ, ուր ցարդ չէր պտտած, ինքզինք ժողովրդեան համակրելի ընծայելու համար։ Իշխանը պիտի երթայ Փլեվնա, Լոֆչա, Կապրովա, Թրնովա, Էլենա, Շումլա, Վառնա, Ռուսճուգ, Լոմ-Փալանքա, ուստից պիտի վերադառնայ Սոֆիա։ Այս պտոյտ մեծ հանդիսիւ պիտի կատարուի։ Ժողովրդեան մտաց վրայ նշանաւոր տպաւորութիւն մը յառաջ բերելու համար։ Իշխանական թափորն երեսնի չափ կառքերէ պիտի բաղկանայ։ Վառնայէ ի Ռուսճուգ Իշխանը շոգեկառքով պիտի ուղեւորի, և Ռուսճուգէ ի Լոմ-Փալանքա՝ շոգենաւով։

—Կայսրակերութեամբ և գողութեան դատաստանն ապրիլ 23ին սկսաւ զինուորական դատարանին առջեւ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։

—Փէրլ, 28 ապրիլ. 40 անձինք բանտարկեցան, ապա արձակեցան, հացկերոյթի մը պատճառաւ, զոր Պուլանժէ զօրավարը տուաւ այն երեսփոխաններու որք կուսակից են իրեն։ Պուլանժէականք «Կեցցէ՛ Պուլանժէ» աղաղակեցին։ Ձերբակալելոց մէջ էին Պ. Բոլ Տէրուլէտ, և մի քանի պուլանժէական երեսփոխան գործիչք։ Պ. Լակէռ հարցապնդում մը պիտի ուղղէ Նախարարութեան սոյն ձերբակալմանց առթիւ։

—Ֆրետերիկ Կայսեր անգլիացի երկու բժիշկները, Սըր Մորրլ Մաքէնզի և Տքդ. Հովէլ, գերմանական դատարանաց առջեւ պատուոյ դատ բացին Քէօնիգէ Զայտոնէ և Քրեսչ Զայտոնէ լրագրաց դէմ, որք անուանարկիչ ոճով խօսած էին այս բժիշկաց անկարողութեան և անհոգութեան վրայ, ի մասին խնամածութեան Ֆրետերիկ Կայսեր։

—Հապէշաց Թագաւորը տակաւին հետամուտ է Իտալիոյ հետ պատուաւորապէս հաշտութիւն կնքելու։

—Ֆրուփի գործարանը մէկ միլիոն ֆրանկի փոխարէն Մարոքի Կայսրը վաճառեց վեց թնդանօթներ, որոց երեքն յատկացեալ են Փէրէկիլ կղզւոյն պաշտպանութեան։

—Վիէննայի լրագիրը կը հարուածէն զՊիզմարք Իշխան, ըսելով թէ Ռուսիայէն վախնալուն համար է որ «երկաթեայ» Նախարարապետն իրմէ ներշնչուող լրագրերուն յարձակումներ ընել կուտայ Աւստրիոյ վրայ։

—Պերլինի լրագիրը կը խօսին Վիքտորիա Թագուհւոյն և Պիզմարք Իշխանին քաղաքավարական յարաբերութեանց վրայ, և կ՚ըսեն թէ Նախարարապետին այցելութիւնը լաւ արդիւնք ունեցած պէտք է լինի։ Թագուհին համակրալի և մինչեւ իսկ ակնածելի եղանակաւ վարուեցաւ Պիզմարք Իշխանի հետ, մանաւանդ ապրիլի 24րդ օրն, երբ բժշկաց և կայսեր հետ դերմաներէն խօսակցեցաւ, բայց չատ զգոյշ լեզու մը գործածեց Կայսեր հիւանդութեան և անոր տարուած դարմանաց մասին։

—Բաֆարել զօրավարն 1,000 ֆր. տուգանքի և զՏիկին Լիմուզէն վեցամսեայ բանտարկութեան դատապարտող վճիռն հաստատեցաւ Փարիզի Վճռաբանիչ Ատենէն։

—Պերլինէ ապրիլ 27 թուով հեռագիր մը հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կուտայ նախարարական փոփոխման վրայ.—Ապրիլ 26ին, նախարարապետ Զօր. Կրուիչ Միլան թագաւորին ներկայանալով, հարցուց թէ կ՚ուզէ՞ փաստերցնել թագաւորական կամ քաղաքապետական կազմակերպութեան նոր օրէնքը զոր Սքուփշինան քուէարկեց։ Թագաւորը պատասխանեց թէ դրօշատուրքի, անուղղակի տրոց և ծխախոտի մենաւաճառին Պետութեան կողմէ գնման վերաբերեալ օրէնք, Սքուփշինային քուէարկած միւս ամէն օրէնքներ ընդասաբեր են Տէրութեան ոյժերուն և Թագաւորական իշխանութեան։ Միլան Թագաւորն, հետեւապէս, իրեն և արմատական կուսակցութեան միջեւ յառաջագոյն կնքեալ համաձայնութիւնը խզեալ կը համարի Արմատականաց կողմէ, որք արդեամբ չապացուցին թէ կառավարական կուսակցութիւն մը կրնան լինել։ Հայրենեաց և Թագաւորին հաւատարմապէս ծառայելու պատրաստ։ Վեհապետական այս ծանր յայտարարութեան վրայ, Պ. Կրուիչ մատոյց Նախարարութեան հրաժարականն, և Պ. Նիքոլա Քրիսդիչ կոչուեցաւ յառաջիմական-պահպանողական նոր Վարչութիւնը կազմելու։

—Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Բառնս իւր ուղեւորութեան առթիւ արտասանած բանախօսութեանց մէջ կը յայտարարէ թէ հանրապետական Սահմանադրութիւնը պիտի պաշտպանէ թշնամեաց դէմ, (այսինքն՝ Պուլանժէականաց դէմ, որք այն Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը պահանջելով, Հանրապետութեան իսկ կոր

—)(3)(—

ԹՈՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Տնօրէններն այն օտար վարժարանաց յորս հայերէն կ՚աւանդուէր, լսելով իւր հռչակը, պաշտօնի կը կոչէին զինք, և Գասը-Գիւղի Ֆէէրներու աշակերտք կը յիշեն անուշ զ«Մօսիո Ֆրնէդեան,» ինչպէս կ՚անուանէին զինք Ֆէէրները, դպրոցներէն մէջ—զոր չատ երանաց գէտէր—մոռցած ըլլալով ի ին վրան չէչտ դնել։

Վարժապետներու եկամուտի աղբիւրները լոկ դպրոցները չէին տակաւն։ կը դասախօսէին նաեւ ազնուական ամիրայական ընտանեաց մէջ, եւ այս բան կրկին առաւելութիւն ունէր։ Նոսա լաւ կը վարձարուէին եւ յետոյ կը շահէին «մեծ աղներէն», որով թաղին վարժարանին մէջ հաստատ կը մնային։

Եւ Անդրանիկ Ֆէնէրճեան՝ այն հրապոյրով զոր կը գնէր իւր խօսակցութեանց մէջ՝ անհամոյ չէր կրնար երեւիլ «մեծ աղներուն» որոց տկար կողմը վայելել քաջ գիտէր։ Ֆիկիքաչէս ալ վարժապետն ոչինչ ունէր հակակրելի։ Նրբահասակ ու թխադէմ անձ մ՚էր կարճ ու սեւ մօրուքով, եւ սեւաթոյր կենդանի աչերով։ Չէ, համակրելի էր վարժապետն։ Իւր աշակերտներուն պաշտելին դարձած էր։ Դեղեցիկը չլացուցիչէ, և բանաստեղծութիւնն, այդ մեծ գեղեցիկը, չուտ հրապուրած էր աշակերտներն, որոց սիրոն յանկուցած էր բանաստեղծ վարժապետը։ Ձեմարանէն դուրս ալ թաղեցիք չէին արհամարհեր իրենց հայկաբանն։ ընդհակառակն, Իսկիւտարի ազգայինք, գրագէտ թէ անդրագէտ, կը փառաւորէին նորն եւ լքանել կը թուէին հինն, ազգային յատկանիշ մը հաւատարիմ գտնուելու համար գոգցես։

Եւ ի՞նչ ոսկանաներ Անդրանիկ Ֆէնէրճեանի որ ազգային բանաստեղծ կը յորջորջէր ինքզինք հպարտօրէն։ Հպարտանալու տեղի ալ ունէր։ Իւր օրուան բոլոր ժամերը գրաւուած էին։ Ձեմարան, Ագապեան, Մեզպուրեան վարժարաններ, Թաղային ուրիշ դպրոցներ եւ օտար կրօնական հաստատութիւններ կը բերէին նմա կլորիկ ու պատուական հաստատուն գումար մը որոյ վրայ կրնար նախանձիլ միջնակարգ վաճառականը։ Գիշերներն ալ դասեր կուտար, եւ կարծես արդարացնելու համար իւր «ատանաւորմի» մականունը, կ՚ըսէր ժպտագին, ակնարկելով իւր գիշերային դասախօսութեանց վասնակն։

Աշխատողին «սեւ» գիշեր
Տայ մէջը «փայլուն» ոսկիներ։

Պաշտօնավարութեան տարին չը լրացած, վարժապետը գնած էր այն տունն ուր իւր վարձակալ մաեր էր, ու Աստղիկը, այն տունն տասն տարեկան, իւր գիշերօթիկ դրեր էր Ա. . . . եան վարժարանն որոյ դասախօսներէն մին էր։ չուտ փոխած էր իւր իւղտու ուրէնկոթն, և Սրբոյհի հանդիպ—ինչպէս կ՚անուանէր վարժապետն իւր կինը—իւր հրամանին ներքեւ փոքրիկ սպասուհի մը տեսնելու հպարտութիւնն ունէր։ բաղդն յայտնապէս ժպտած էր, ինչպէս կ՚ըսուի, վարժապետին։

Բայց ժպտան յաւիտենական չէ, եւ բաղդն՝ եթէ դէմք մ՚ունի՝ ժամանակի մը համար միայն պիտի կարկամեալ մնար ժըպտելու համար վարժապետին։ Օր մ՚եկաւ յորում խնդիր եղաւ, եւ հարցուեցաւ թէ Անդրանիկ Ֆէնէրճեան հայկաբա՞ն էր թէ բանաստեղծ, եւ այն տեղն բաղդը խոհուն դէմք մ՚առաւ ու ժպտան անհետացաւ նոյն հետայն։

Պաշտօնավարութեան եօթներորդ տարին, երբ արդէն բանաստեղծին տեսած չը լացումը տակաւ անցած էր, օր մը Ձեմարանի աշակերտաց մին բարկացայտ կը գոչէր իւր ընկերակցաց։

—Ինձ համար Ֆէնէրճեանն աշուս մ՚է, զօրաւոր երեւակայութեամբ օժտեալ անձ մը, բայց բնաւ հայկաբան մը չէ։

Եւ դասակիցք հաւանողական լռութիւն մը կը պահէին։

Ուրիշ օր մը ուրիշ աշակերտ մ՚էր որ կը դանդատէր, վարժապետէն սրբագրեալ գրաբար գրութեան մը մէջ «ընդ» նախադրին սխալ կիրառութեանն համար։

Գանգատները կը կրկնուէին եւ դպրոցին չը ջնախակին մէջ չը մնացին։

Օր մը,—եւ վարժապետին բաղդը կուլար այս անգամ—Ձեմարանի հոգաբարձութիւնն ի ժողով գումարուած էր ամենարեւոր խնդրով մը զբաղելու։ Բարձրագոյն դասու ուսանողք հաւաքարար բողոքագիր մը մատուցած էին հայկարանութեան ուսուցչին դէմ, զոր կ՚ամբաստանէին իրր անգէտ հայ լեզուին։ Բողոքագրոյն կցեալ էին Անդրանիկ Ֆէնէրճեանի մէկ քանի ինքնագիր գրուածներն յորս չորս տառասխալներ զոյգ գծերով տասրագրուած էին, ի մէջ այլոց պատկեր բառը զոր վարժապետը գրած էր «պատկէր»։

—Ո՞րչափ ալ խոշոր թեւ մը քաշեր է այդ է ին, ըսաւ հոգաբարձութեան անդամներէն մին պատկերին է ին ակնարկելով։

—Ընդհանրապէս մէկն արտաքսելու համար թեւէն կը բռնեն ու դուրս կ՚ընեն, ու այդ խոշոր թեւէն բռնել ու վարժապետը դուրս նետել դժուար չէ, պատասխանեց ուրիշ անդամ մը ծաղրաբանելով, մինչ նոյնդան սրամիտ պաշտօնակից մը կ՚աւելցնէր։

—Չէ, այդ խոշոր թեւն արագ թռչելու տարամադրութիւն մը ցոյց կուտայ ըստ իս։ աւելի ադէկ, երթայ բարով։

Կատակարանեցին հոգաբարձութեան անդամները, բայց երբ Անդրանիկ Ֆէնէրճեան իւր հրաժարեցուցման նամակն ստացաւ՝ բնաւ կատակ չը համարեց զայն։ Եւ տարիներ յետոյ ինքն է ին՝ և է ին մէջ չփոթութիւն մը կեղծելով այսպէս կ՚ողբար իւր բաղդը։

Եւ էն որ կը ղրկի բարիքներ,
Դարձեալ իմ հէզակիս հիմն աւեր։

Սակայն վարժապետն այս տողերը կը խօսէր, իբր թէ իրենց մէջ համաձայնած, կը տեղացնէին իրեն նամակներու դէպ մը որոց ամենուն յոյժ քաղաքավար սկզբնաւորութեան կը յանդէր սա միօրինակ նախադասութիւնն . . . «Ուստի հոգաբարձութիւնս կը խնդրէ որ ձեր այցելութիւնները դադրեցնէք «ցնոր տնօրինութիւն։»

Այդ աղեսալի «պատկէրն» որ յինքն պատկերացուցած էր վարժապետին բոլանդակ հայկաբանութիւն, օրուան խնդիր էր եղած կրթական շրջանակներու մէջ։

Եւ . . . ին, Օգոստոսի մէջ, վարժապետը խոշոր ծրար մ՚ունէր նամակներու եւ զանոնք կարդալով կը քրնէր, ապահովապէս ո՛չ այդ կիրչէ ամոյն ջերմութեան տակ, այլ այդ նամակներու պարունակութեան առջեւ։

Վարժարանական նորոգ կարգադրութիւնք Օգոստոս ամսոյ մէջ տեղի կ՚ունենան։ Օգոստոսն ընդհանրապէս մեր վարժարանաց արձակուրդի ամիսն է, եւ դպրոցական շրջանի բոլորում թոյլ կուտայ հոգաբարձութեանց իրագործել իրենց մտադրած խորհուրդներն։ Այսպէս, . . . ի Օգոստոսին, հոգաբարձութիւնք որոց իւրաքանչիւրը գայթակղած էր արդէն Անդրանիկ վարժապետի հայագիտութեան վրայ, սեւ լուր մը, իւր պաշտօնեութեան լուրը, կը հաղորդէին իրեն մեծածաւալ ձեւրման թղթի վրայ։

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

(Շարունակելի)

(*) Առաջին տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ 1863 սեպտ.ին, ի Բոպուրդ, ուր Թագուհին գացած էր իւր հանգուցեալ ամուսնոյն Ալբերդ Իշխանի՝ ընտանեկան բնակավայրին մէջ անոր վերաբերեալ յիշատակներ որոնելու, և ուր այցելութիւն մը տալով, Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսր անձամբ մատոյց իւր ցաւակցութիւն։

ծանման կ'աշխատին, Միապետական հետ համաձայնութեամբ։)

—Ի Նանսի ապրիլ 26ի երեկոյն 4,000 Պուլանժէական ցոյց մ'ըրին։ Քաղաքին մէջ թափոր կազմած շրջեցան պուլանժէական երգեր երգելով, և կոտրտեցին ուսանողաց ակմբին ապակիներն։

—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ լրագիրք ջերմ գոհունակութեամբ կ'ողջունեն արտասական Վարչութեան տապալումն ի Պելգրատ և թէ՛ Միլան Թագաւորին և թէ Աւստրիոյ աւելի բարեկամ Վարչութեան մը հաստատումը։

—Նոյէ Ֆրէյէ կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ գիւղացւոց ապստամբութիւնն ստոյգ նշան մ'է Ռումանիոյ տնտեսական անկման, և մանաւանդ գիւղացի ժողովրդեան աղքատացման։ «Իւր տնտեսական կործանման առաջքն առնլու համար, Ռումանիա պարտի փոփոխել իւր մաքսային պահպանողական քաղաքականութիւն։»

—Պուքրէշի ռուս դեսպան Պ. Հիդրօվօ սպառնացեր է պատուոյ դատ բանալ Պուքրէշի այն լրագրաց դէմ որք կ'ամբաստանեն զինք թէ մատ ունի Ռումանիոյ գիւղացւոց ապստամբական շարժման մէջ։ Բայց միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ ռուս Կառավարութիւնն ուրիշ դեսպան մը կարգեր է Պ. Հիդրօվոյի, տեղ որոյ Պուքրէշէ հեռացումը պահանջող ռուման լրագրաց խնդիրքն այսպէս ընդունուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Նախաբարաց Թորչուրդն իւր վերջին նստին մէջ ընդուներ է Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի հրաժարականն ի Պատրիարքութենէ Կ. Պոլսոյ, վաւերացնելով Ն. Ամենապատուութեան ընտրութիւնն յաթոռ Պատրիարքութեան Երուսաղէմայ, և իւր այս որոշումը տեղեկագրով մը մատուցեր է Վեհ. Սուլթանին։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մազուտ Սիմոն պէյի տունը գնաց յՕրթաքէօյ և անտի Ն. Վսեմութեան ընկերակցութեամբ Բարձը. Մեծ-Եպարքոսի ապարանքը դընաց ի Գուրուչէշմէ և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

Արտաքին ժողովոյ զարչական խորհրդոյն Թուական չարաթաթերթը վաղիւ պիտի հրատարակուի հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Պատէք Հրէից ըստ Ս. գրոց։—Զատիկ Քրիստոնէից։—Զատիկ Հայոց։—Ա. դար Քրիստոնէութեան։—Քրիստոս յարեաւ։

Հատը 20 փարայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Իւլալի առաջին աստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Կէչէր էֆէնտիի։

Իւլալի երկրորդ աստիճան՝ եգիպտական Էլհրամ լրագրոյ տնօրէն Սէլիմ Թագլա և խմբագիր Պէշարէ Թագլա պէյերու։

—

Հալէպի Նահանգին Բուզգալա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Պէհէնիի գայմագամ Խալիտ էֆէնտի։

—

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան հետեւակ զօրաց չորրորդ ճիւղին տնօրէն գնդապետ Մուսթաֆա պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ գերմանացի երեւելի պատկերահան և Պերլինի ակադեմիային ուսուցիչ Պ. Բավլէշի։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ կազմեալ Նախաբարական յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ և զբաղեցաւ երմտական ու ներքին խնդիրներով։ Սոյն յանձնաժողովը կը կազմէին Պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահն և Դատական, Ներքին, Արտաքին ու Երմտական Վսեմ. Նախարարք։

Ցանձնաժողովոյ ի նիստ գումարուած պահուն՝ աւստրիական, գերմանական, հելլենական և պարսկական դեսպանք Բ. Դուռը գնացին և առանձին սենեկի մը մէջ յայտարարաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Երէկ դեսպանաց ընդունելութեան օրը լինելով, Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտի ընդունեց Բ. Դուռն եկող միւս դեսպանները։

—

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ

Ամբողջի Նորընտիր կուսակալ Բիզա փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։ Բիզա փաշա ընդունուեցաւ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէսիմ պէյի կողմէ որ յանուն Ն. Վեհափառութեան մեծարեց զինա։ Բիզա փաշա երէկ իրիկուն իտալական Սոմաքրա շոգենաւով իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Ն. Վսեմութեան հետ Զմիւռնիա ուղեւորեցաւ տեղւոյն Իտաբէի ժողովոյ անդամ Եահիա Հայաթի փաշա։

—

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՈՂՈՒԵԱԼՔ

Ինպատ Գերմանիոյ տարաբաղդ ողջուելոյ՝ Վեհ. Սուլթանի բարձր հովանաւորութեան ներքև տրուելիք Նըւագահանդիսի կարգադիր Ցանձնախումբը շաբաթ օրն ի նիստ գումարեցաւ գերմանական դեսպանատան մէջ։ Ներկայ էին Պ. տր Բատովիձ, արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա, կայս. անձնական Դանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, արարողական Վսեմ. Միւնիր փաշա, գերմանացի Հօպէ փաշա, Օմ. կայս. Պանքայի տնօրէններէն Պ. Ֆոն Հաս և Նոյն դրամատան ընդհ. քննիչ Պ. Ֆ. Ամայթ։

Վսեմ. Յակոբ փաշա Ցանձնախմբին յանձնեց 500 օսմ. ոսկի զոր Վեհ. Սուլթանը շնորհած էր սոյն մարդասիրական ձեռնարկին ի նպաստ։ Այս Ցանձնախումբն որոշեց որ Նուագահանդէսը տեղի ունենայ յառաջիկայ երեքշաբթի 26 ապրիլի 8 մայիս, գերմանական դեսպանատան մէջ, և Միւնիր փաշա ծանոյց թէ կայս. Նուագածուաց ընտրելագոյն խումբը պիտի նուագէ այդ հանդիսի միջոցին։ Գերմանական դեսպանն ևս յայտնեց թէ Տիկին Մարինիչ և ուրիշ արուեստասէրք սիրայօժար խոստացած են իրենց մասնակցութիւնը նուիրել սոյն Նուագահանդիսին։ Ցանձնախմբի անդամք յանձն առին իւրաքանչիւրն որոշեալ թուով տոմսակներ սպառել։

—

ՍԸՐ ՈՒԻԼԷՅՄ ՀՈՒԱՑԴ

Անգլիական դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայդ այս շաբաթ օր պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, որ մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շընորհեց նմա։

—

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՈՒՄՆ

Բ. Դուռն և Երկաթուղեաց միացման ընկերութիւնն համաձայնած են Վրանիա-Սկիպ գծին չահագործման վերաբերեալ բոլոր պայմանց վրայ։ Այսպէս, ընկերութիւնն հաւանած է որ օսմանեան զօրաց փոխադրութիւնք ձրիապէս կատարուին այդ գծին վրայ։ Նմանապէս յանձն կ'առնու պատերազմի ժամանակ օսմ. կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ դնել այդ գիծն, առանց փոխարինութիւն պահանջելու։ Ամեն նախապատրաստութիւնք տեսնուած են որպէս զի յառաջիկայ մայիս 3/15ին բացուի երկաթուղւոյ այդ գիծն որ Սելանիկը կը միացուցէ Եւրոպական գծին։ Սոյն հանդիսաւոր բացման համար հրաւիրագիրք ուղղուած են Սելանիկի հիւպատոսաց և պաշտօնական անձանց։ Նմանապէս բազմաթիւ անձինք հրաւիրուած են Կ. Պոլսէն։ Ընկերութեան Բարիզի տնօրէնք ևս ներկայ պիտի գտնուին։

—

ԴԱՏԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Բ. Դուռն և որոշեց որ նախնական ու վերաքննիչ ատեաններու կողմէ մէկ տարուան մէջ տրուած որոշմանց ու վճռագրոց կէսն երբ Վճռաբեկ ատենի Հուգուգի կամ Պատժական ճիւղերուն կողմէ ջնջուին, այդ նախնական եւ վերաքննիչ ատեաններու նախագահք ու անդամք պէտք է փոփոխուին։

Սոյն որոշում Վեհ. Սուլթանին մատուցուած է ի վաւերացումն։

—

ԳԱՀԻՐԷԻ ՕԲԷՐԱՆ

Նախորդ չաբթուն Գահիրէի մէջ զրոյց կը շրջի եղեր թէ Եգիպտական նախարարութիւնն որոշեր է քանդել տալ Խոտիվական Թատրոնն (Օբէրան) առ ի խնայողութիւն։ Ըստ նախարարական որոշման, Թատրոնին շինուածանիւթոց վաճառմամբ բաւական կարեւոր գումար մը պիտի աւելցուի երմտացոյցին մուտց կողմը եւ բանդելի Օբերայի գետնին վրայ նոր շէնք մը պիտի կառուցուի Գահիրէի կառավարչութեան եւ թատրապետութեան պաշտօնատանց յատկացուելու համար։ Այս լուր մեծ յուզում պատճառեր է Գահիրէի բնիկ եւ օտար ժողովրդեան որք ցաւօք կը տեսնեն թէ Եգիպտոսի մայրաքաղաքն այդու պիտի զրկուի իւր ամենափառաւոր մէկ շէնքէն որ միլիոնաւոր ծախքերով կառուցուած է։ Քաղաքին մէջ հանրագրութիւն մը ստորագրուիլ սկսուած է, Բարձր. Խոտիվին ուղղեալ, խնդրելու համար որ կառավարութիւնն ետ կենայ սոյն խորհուրդէն։

—

ՇՈՒԼՏԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպան Պ. տ'Էրէնսքիոլտ տեղ, որ հրաժարած է իւր պաշտօնէն, մայրաքաղաքիս դեսպանանուանուած է Պ. տր Բէօգէրչիօլտ, շուէտական նախորդ դեսպանն ի Վաշինկտըն։

Պ. տր Բէօգէրչիօլտ իւր կնոջ հետ Բարիզ կը գտնուի ուստից ուղղակի մայրաքաղաքս պիտի գայ։

—

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ՝ 92 բանտարկեալք, որք լրացուցած էին իրենց պատժոյ պայմանաժամին երրորդ մասն, երէկ արձակուեցան ի ներկայութեան ոստիկանութեան պաշտօնէից։ Սոյն բանտարկեալք իրենց ազատութիւնն ստացան «աղաղակեցին Ջերմագին։

—Երմտական նախարարութիւնն ի պաշտօնէ ծանուցած է առ որ անկ է թէ դրոշմաթուղթի տպարանը, որ ցարդ հանրային պարտուց վարչութեան պաշտօնատան մէջ կը գտնուէր, արքունի Փողերանոցը պիտի փոխադրուի, տպագրական գործիքները պիտի նորոգուին և թէ հին դրոշմները պիտի գործածուին մինչեւ որ նորերը պատրաստուին։

—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է անմիջապէս սկսիլ շինութիւնն այն ապարանքին որ ի Նշան Թաշ պիտի կառուցուի գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Եուսուֆ Բիզա փաշայի համար։

—Մերլիվայութեան ատենն տրրուեցաւ Սելիմիէ զօրանոցին գնդապետներէն Մէհմէտ պէյի։

—Աստրոց Պատրիարքն Ց. Պետրոս Իգնատիոս, որ ի Մարտին, հեռագիր մ'ուղղելով ի կայս. պալատն շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն յայտնած է առ Վեհ. Սուլթանն որ բարեհաճած էր Թուղթ մը շնորհել Ասորւոց Պատրիարքարանին։

—Էյլիպկոզի օսմանեան փոխ-հիւպատոս անուանած է օտար մայրոյ գիւանի քարտուղարներէն Մէհմէտ էֆէնտիի։

—Պառոն տր Հիրշի հաշուական խնդրոյն առթիւ կարգեալ իրաւարարաց ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Պետական Խորհրդոյ պաշտօնատան մէջ և զբաղեցաւ մինչեւ իրիկուան ժամը տասն և մէկ։ Սոյն գումարման ներկայ էին նաև երկուց կողմանց փաստաբանք։

—Օսմ. Ծխախոտի Բէժիի գործերը բարւոքման ճամբուն մէջ են։ Ապրիլի առաջին կիսամսեկին մէջ, Միմիայն ի Կ. Պոլիս, նախորդ տարւոյ միևնոյն ժամանակամիջոցին բաղդատմամբ 800 ոսկւոյ աւելի վաճառմունք եղած են։

—Հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիոդի իւր կառավարութենէն ստացած է այն արձակուրդը զոր կը խնդրէր ժամանակէ մ'ի վեր։ Բայց որովհետեւ Եօրկիոս թագաւորն այս պահուս Աթէնքէն բացակայ կը գտնուի, հաւանական կը կարծուի որ Պ. Քունտուրիոդի անմիջապէս չի մեկնի մայրաքաղաքէս։

—Տէնիզլիի ժողովուրդն հեռագիր մ'ուղղելով բարձրագոյն իշխանութեան խնդրած է որ իւր պաշտօնին մէջ վերահաստատուի տեղւոյն կառավարիչ Ֆէխամ փաշան որ պաշտօնանկ եղած էր։

—Բերայի Ցունաց Սիլլոգոսն այս կիւրակէ աւուր նստին մէջ 1888—89 տարւոյ համար իւր դիւանն ընտրեր է հետեւեալ կերպիւ. Նախագահ՝ Պ. Տ. Ա-բիսգօրլէս, դէր-Նախագահ՝ Պ. Պ. Շ. Հաճի Խրիսդօ և Եօրկանտօբուլօ, ընդհ. քարտուղար՝ Պ. Անտրէասէս։

—Մեր աշխատակից Տր. Ռօպէնսօն էֆէնտի, անդամ Կայսերական Բժշկական Ընկերութեան, այսօր Վառնայի ճանապով կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Բարիզ, այդ քաղաքի մէջ գումարելի «Թոքախտի Համաժողով»ին աշխատութեանց մասնակցելու համար։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է քաղաքին գլխաւոր փողոցներուն մէջ տան մը դրան առջեւ նստող մուրացկան մը որ կը կարծուի թէ պետն է «Եօթնից խմբին» որ այս ստորագրութեամբ սպառնալից նամակներ ուղղելով Իզմիրի հարուստ բնակչաց, դրամ կորզել փորձած էր։ Մուրացկանին բնակարանին մէջ խուզարկութիւն մը կատարուելով այս կասկածն հաստատող ապացոյցներ գտնուեր են, և ի մէջ այլոց 40 ոսկի, զորս յիշեալ աւազակախումբն առած էր կնոջմէ մը որ նշան դրած էր իւր դրամներուն վրայ։

—Սերբատիոյ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ երկու երեւելի չարագործներ, Հաճի օղլու Ահմէտ և Պէքրի Ահմէտ որք ժամանակէ մ'ի վեր ահ ու սարսափ կը սփռէին քաղաքին մէջ, ձերբակալուեր են։

—Տր. Մատթէոս էֆէնտի Մինասեան այսօր ընտանեօք Պրուսա կուղեւորի ուր պիտի մնայ մի քանի շաբաթի չափ։

—Այսրնի երկաթուղւոյ ընդհ. տնօրէն Պ. Էտուառ Բիւրզէր Իզմիրէն մայրաքաղաքս եկաւ։

—Կրէտէի Վէնիզոն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Հանեայի նախագահ առեւնի նախագահ Քարտի էֆէնտի մտային խանգարում մ'ունենալով, անձնասպան եղեր է։

—Գերմանացի գիտնականք Վիրխոֆ և Շլիէման ոք հնախուզական պտոյտ մը կը կատարուին Եգիպտոսի ներսերը, Գահիրէ վերադարձեր են, ուստից Պերլին պիտի ուղեւորին։ Պ. Վիրխոֆ իւր հետ կը տանի վերին Եգիպտոսի մէջ գտնուած հին տաճարներուն պատկերներն ու լուսանկարներն որոց միջոցաւ պիտի ուսումնասիրէ հին Եգիպտացւոց տիպարներն որք նկարուած են այդ շէնքերու վրայ։

—Մէկ ամսոյ մարդիմի Տէնայ չոգենաւուն աղատման համար կատարուած առաջին փորձերն անյաջող ելան։ Սակայն ընկերութեան մեքենավար Պ. Նիքօլա առանց վշտանալու առաջ կը տանի իւր գործողութիւնները։

—Երէկ Պորսոյ նաւահանգստին մէջ երկու նաւավարներ Թուորաքի եւ Սատրերը անգլիական շոգենաւէ մը յամախորդ կառնուին, իրարու հետ կռուի բռնուեցան։ Թուորաքի Սատրքի թեւէն բռնելով ծով նետուց զայն, սակայն ամեն կողմէ օգնութեան հասնելով Սատրքն ազատեցին եւ Թուորաքի ոստիկանութեան յանձնուեցաւ։

—Ոստիկանութիւնն երէկ ցամաքի ճամբով չորս չարագործներ աքսորեց դէպի Եւիրիի եւ Գոնեա։ Նոյնպէս չորս չարագործներ Մուսանիոյ շոգենաւով այլ եւ այլ կողմեր աքսորեց։

—Երէկ Պէյքօզի ծովեզերքայ վրայ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնն կարի եղած քննութիւնը կատարելով հաստատեց թէ այդ դիակը Մուսթաֆա անուն մարդու մ'էր որ մտային խանգարում մ'ունենալով ինքզինքը ծով նետած էր։

—Կորբաճի ընկերութեան Մէրսէլ չոգենաւը Սէլանիկէ մայրաքաղաքս եկած պահուն Գարապուրուն կոչուած տեղը մեքենայի խանգարում մը ունեցած լինելով, ընկերութիւնը նախընթաց օր ուրիշ չոգենաւ մը օգնութեան ղրկեց։

—Տիգրանակերտի նորընտիր կուսակալ Սըրրի փաշա երկու օր առաջ իւր պաշտօնատեղին ժամանելով մեծ փութաջանութեամբ ձեռնարկեր է կանոնաւորել և բարւոք վիճակի մը մէջ դնել նահանգին գործերն որք ամեն կերպիւ բարւոքման կարօտ են։

—Երէկ մարտի ամսոյ թոշակը վճարուեցաւ բոլոր ոստիկանաց։

—Մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան ճարտարապետներէն Պ. Օտրանն կը կարծուի թէ Պ. Օտրանի ներկայութիւնն առնչութիւն ունի քաղաքային և զինուորական հիւանդանոցի մը շինութեան զոր Ֆրանսական կառավարութիւնն որոշած է սկսել տալ վերջապէս, գաղթականութեան ստիպողական խնդրոյնաց վրայ։

—Երէկ ծանուցինք թէ Առեւտրական տնօրէն և Պորսայի գումարք Բէֆիզ պէյ յանկարծակի եղած էր։ Բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկագիր մը կը հաստատէ թէ Բէֆիզ պէյ որսի հիւանդութենէ մեռած է։ Վախճանեալն, որ վախճան տարեկան կար, կառավարական վաղեմի պաշտօնեայ մ'էր։

—Տիգրանակերտէ Սասունի ուղղեալ նամակ մը ցաւալի տեղեկութիւններ կուտայ տեղւոյն դատական գործոց վիճակին վրայ։ Նամակագիրը կը յայտարարէ թէ տեղւոյն դատարաններն Բիրինչէի Զատանուն եղբարց ձեռքը մնացած են եւ թէ սոքա իրենց ընտանեաց անդամներն իբրեւ նախագահ և անդամ կը բազմեցնեն դատարանաց մէջ։ Սասունի ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ սոյն գանգատանաց վրայ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պորսոյ գրասենեակք դոց պիտի մնան յառաջիկայ հինգշաբթի 21 ապրիլ | 3 մայիս։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Պուքրէշ, 29 ապրիլ

Վերջին տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Ռումանիոյ ամեն կողմն անդորրութիւնը վերահաստատուած է և թէ զինուորք իրենց տեղերը վերադարձած են։

Լոնտոն, 29 ապրիլ

Երէկ Իրիկուն օսմանեան դեսպանատան մէջ չքեղ հանդիսոյթ մը տրուեցաւ և ներկայ գտնուեցան բարձրաստիճան պաշտօնատարք և բոլոր դեսպանք։

Թէհրան ռուսական զինուորք սահմանագլխին վրայ կը հաւաքուին և Աւստրիա ալ փոխադարձաբար զինուորական պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ սակայն կը յուսայուի թէ Եւրոպոյոյ խաղաղութիւնը պահպանուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Դալայթիա, 19 ապրիլ

Օսմանեան Բանսարկուներ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ.)	Սերի	Գ. Կ.	15 35
Ֆօրսային գոցուելէն վերջը	»	»	15 35
Ռեալի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	»	15 34
Բարձրագոյն գին	»	»	15 34
Նուազագոյն »	»	»	15 32
Կէս օրին	»	»	15 32

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		Գ. Կ.	35 37
Այս առաւօտ		»	35 37
Կէս օր		»	35 33

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԱՔԵՊԼՈՒ

Փոխանութիւն 1358)	Սերի	Գ. Կ.	24 30
» 1862)			
» 1860)			
» 1863) Բ	»	»	14 25
» 1872)			
» 1865)			
» 1869) Գ.	»	»	0. 15 34
» 1873)			

ԲԱՆԿԵՏՈՒՐՔ

Ամսթերտամ գլխեղրայ ...	Ֆլոր.	4 14
Բրէմէն գլխեղրայ	Ոսկ.	» 7 19
Գենք տր Գենու	»	» 6 28
Ամս. Շանսէ է վարէօր...	»	» 4 15
Թրամուէյ	»	» 410
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	41 50
Ոպլիսսիան տր Բրիօրիմէ ...	»	—
Բասնեթուղի Լաբրիսմի ...	»	129

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքոց	»	88 13
Ռնգլիական ոսկի	»	111 16
Բոլ. Իսպերիալ	»	91
Ֆրիմիզ	»	51 15
Ռուպլի Թղթադրամ	»	10 72
» արծաթ	»	73 30
Ֆլորին	»	— —
Պէհ. արծ. (տարբ.)	»	108 12
Վիէննայ	»	103 20
Լինցնոց	»	103 20
Մէրմպրք	»	103
Թրաֆիք	»	12 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 ապրիլ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Ռնգլ. բանսարկուներ			99 13/16
Օսմ. »	Սերի	Գ. բացուելուս	14 1/4
» »	»	գոցուելուս	14 1/4
» »	»	Ա.	24 3/4
» »	»	Բ.	14 3/8
» »	»	Գ.	14
Ամսթրտամ 1871			82 1/4
Փոխառութիւն 1877			96 1/2
Պանք Օթոման			10 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873			94
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէտ)			82
» առանձն. (բրիմիէտ)			101 1/2
Տպրա Սանիէ			76 8/3
Տօմանիալ (փոխառ. Լիոնիյա)			101 1/4
Հունգարական պարտատոմսերի 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 474

Վիէննա, 30 ապրիլ ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 70
Օսմանեան երկաթուղի	20 10

Բարիզ, 30 ապրիլ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	106 75
» » 3 %	82 15
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Գ. բացուելուս	14 35
» » » գոցուելուս	14 37 1/2
» » » Բ.	14 35
» » » Գ.	14 32 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	41 75
» Լէմիի քամնեթուղիք	— —
Պանք Օթոման	515
Գրեսի Լիոնէ	567 50
» Ֆոնսիէ	1367 50
Բասնեսոն Լիոնի	1272 50
Մուէզի Ջրանցք	2141 25
Իտալական 5 % 1877 ի	99 3/8
Իտալական Ռանթի	96 30
Ոպանիական (արտաքին)	68 1/8
Եգիպտական միացեալ	415
Բրէսլաուէ թրէյտ	383 75
5 % Հէլլենական	365
Չէք Լինտրայի վրայ	25 27

ԲԱՐԻԶ ԹԻԹԻ ՊՈՐՍ

Բարիզ, 30 ապրիլ ժ. 10 Վ 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քոնսոլիտէ	14 32 1/2
Եգիպտական	413 37 1/2

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՈՆԲԱՑԷՔԻ ԿԱՄ ՎԵՐՔԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Սոյն վերնագրով մի յօդուած կարդացինք Խօսք-ի Հ-յասանէայց Նիկէլցոյ չաբաթական հանդիսին երկրորդ թերթին մէջ։

Պատ. հեղինակն ի՛նչ է թէ՝ «Դոնբացէքի արարողութիւնն միայն Հայաստանեայց եկեղեցին կը կատարէ եւ ոչ ուրիշ մի քրիստոնեայ ժողովուրդ»։

Այս տողերը զարմանալի թուեցան մեզ, այնու զի Դոնբացէքի արարողութեան հանդէսն Լատին եկեղեցին ևս կը կատարէ, հանդէս՝ որում յուզմամբ ականատես եղած եմ։

Սոյն խնդրոյն մանրամասնութեան չեմ ուզեր մտնել եւ բաւական համարելով այս դիտողութիւնս, կը յանձնեմ եկեղեցական Հայրց, մանաւանդ Պ. Զուղայեցիի հանդիսին Պատ. խմբագրութեան ուշադրութեանն, խնդրելով որ հաճին լուսաբանել այս կէտն։

Անդամ Հայասդանեայց Նիկէլցոյ

Ապրիլ 13, 1888

Գատըգիւղ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գրուցս մեզ գրում են. «Ամսոյս 12ին և 13ին վրացի Նորակոչ 250 հոգի զինուորները քաղաքիս ռուսադաւան մայր եկեղեցւոյն Դամրեկելով վրացի քահանայի ձեռքով հաղորդվեցան։ Իսկ հայ 300 հոգի զինուորները քաղաքիս Տիրամօր եկեղեցւոյն Եպիշկ քահանայ Տէր-Սահակեանցի ձեռքով հաղորդվեցան։ Երկու դասանութիւնն եկեղեցիներում բաւականաչափ ժողովրդականներ էլ կային։ Նոր զինուորների միտեսակ հագուստը, նրանց պարկեշտ դիրքը, և Ներսեհանդ մօտենալը սուրբ խորհրդին, հանդիսականների վրա շատ լաւ տպաւորութիւն գործեցին։ Նախ քան զինուորներին խոստովանեցնելը, երկու դասանութեան քահանայները յարմար եւ պատշաճաւոր քարոզ խօսեցին երիտասարդ զինուորներին։ Գնդապետի կարգադրութեամբ այդ երկու քահանաները թէ եկեղեցիներում եւ թէ զօրանոցներում միշտ հոգեւոր զրոյցներ են անում երիտասարդ զինուորների շրջանում։»

—

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ, 27 մարտ

Ամսոյս 23-ին առաւօտվանից վաղարշապատցիք յուզման մէջ էին, շրջակայ գիւղերից էլ գալիս էին կանայք, աղջիկներ և երիտասարդներ... այդ օրը պէտք է գար Ամարաթից և անցնէր Երեւան նոր կազմած տեղական զինուորների գունդը մի զինուորական զրօսանք կատարելու համար։ Ամբողջ օրը սպասողները պատվում էին փողոցներում, հասարակաց այգին լի էր բազմութեամբ։ մայրերը սպասում էին իրանց զաւակներին, կանայք իրանց ամուսիններին, եղբայրները եղբայրներին և այլն։ Բոլորը հետաքրքրվում էին տեսնել նորակոչներին զինուորական հագուստով։ Վերջապէս ժամը 6-ին երեկոյեան թմբուկների ձայնը լսւց տուեց, որ գունդը մօտենում է գիւղին, ամբոխը վազեց ընդառաջ ազ ու հացով։ ահա երեւացին նորակոչներ, ուրախ, զուարթ դէմքերով, գեղեցիկ հագուստով, հրացանները ուսերին։ նրանք դաս դաս ուղղ քայլերով, առանձերին ունենալով գնդապետին ձիու վրայ, եկան կանգ առան ճեմարանի դիմաց հրապարակի վրա, որտեղ գնդապետը խաղաղեց զրոյցը և դառնալով օֆիցէրներին ասեց. «լաւ շնորհակալ եմ, կարգապահութիւնը վայելուչ էր»։ Ցեղաց դիմելով զինուորներին ասեց. «Շնորհակալ եմ, զաւակներս, շնորհակալ եմ, քաջեր կը լինէք»։

Ուզիլ որ զարմանալի էր տեսնել թէ ինչպէս կարճ միջոցում, մի երկու երեք ամսվայ մէջ, այդ ըստ երեւոյթին կոպիտ, անտաշ հայ գիւղացիք՝ դարձել էին պատրաստ զինուորներ. զարմանալի և հիանալի էր նրանց ճարպիկութեամբ զինուորական վարժութիւնները կատարելը... մի խօսքով տեսարանը տպաւորութիւն գործեց էր։

Անցեալ օրերը գեներալ Բիշվիլեան դառնալով Ամարաթից, չատ հրճուանքով էր վերաբերվում դէպի այդ գունդը, իսկ նրա ադիւտանտը ասում էր. «Ամարաթի գունդը կովկասեան զօրքերի ծաղկն է դառնալու»։ Երբ գունդը բաժանված կարգ կարգ անցնում էր փողոցներով դէպի վաղարշապատցիներից պատրաստած ճաշարանի տեղը, ես ամբոխի մէջ լինելով լսեցի մը գեղջուկ ծերուկի մրմրոցը՝ «փառք քեզ Ա.տուած, որ մեր տղերքը մեզ մեր թագաւորի առաջ պարզ երես արին»։

Միւս օրը, չատ վաղ ժամը 3-ին, գունդը երգելով անցաւ դէպի Երեւան լսվում էին և հայոց երգեր էլ։

* *

ԵՐԵՒԱՆ, մարտ 28

Մարտի 26ին հայ զինուորները կատարելին իրանց առաջին զինուորական զրօսանքը՝ Ամարաթից գալով Երեւան։ Նրանց քաղաքից դուրս դիմաւորեց գաւառապետը իր օգնականներով, իսկ քաղաքի մէջ, նահանգապետը, ներկայութեամբ տեղային ամբողջ զինուորական դասի։

Երբ նորակոչ զինուորները մուտք գործեցին քաղաքի մէջ, նրանք ուրախ տրամադրութեան տակ երգում էին ազգային երգեր եւ ամբողջ հայ ազգասիրութիւնը չէրչապատեց իր եղբայրներին, ու ողջունեց նրանց ուրախ սրտով։ Բոլոր ներկայ եղողները, նոյն իսկ զինուորականներից չատերը, հիանում էին երիտասարդ զինուորների կանոնաւոր գնացքի եւ կարգ ժամանակի ընթացքում զինուորական կանոններին ծանօթանալու վրա։ Միւս օրը քաղաքի իր հայրենակիցներին չքեղ ճաշ տուեց Անգլիական ասված այգումն։ Ճաշին ներկայ էին սկսած նահանգապետից եւ քաղաքային ներկայացուցիչներից՝ բոլոր թէ հայ և թէ ուրիշ ազգութիւններին պատկանող ներկայացուցիչները։ Ճաշի սկզբում խմեցին թագաւոր Կայսրի կենացը. այդ ժամանակ երաժշտութիւնը նուագեց կայսերական օրհնութեան երգը. որի միջոցին ամենքը գլուխները բաց արած՝ օրհնում էին Կայսրի կեանքը, որ նա բարեհաճեց իր հրապատակ հաւատարիմ ազգին արժանացնել իր բարձր ուշադրութեանը։ ի

աղջիկ վարմունքը իրան սոսրագրեալ երիտասարդ զինուորների հետ. նա իւրաքանչիւրին դիմելով, ուղղակի անուանում էր ամեն մինին իր ազգանունով Վարդանեանց, Արշակունի, Ադամեանց, Բուռնազեանց, և այլն եւ այլն։ Ուշադրութեան արժանի էին զինուորների խրոմին «էյ-լէ» երգելը եւ «եալլի» պարը։ Մենք չենք կարող ծածկել մեր ուրախութիւնը, որ մեր գիւղացի եղբայրները այդքան կարճ ժամանակում վրատհելի ձեւով արդարացրին ամենքի ըսպասելի յոյսերը իրանց մասին։

Երեկոյեան ժամ 7-ին տրվեցաւ հասարակութեան կողմից, քաղաքային կրուրում, առանձնապես ի պատիւ նոյն դրուժիչ գնդապետի և օֆիցէրների մի ճաշկերոյթ, որին հրաւիրված էին բոլոր վարչութիւնների կառավարիչները։

(Մշ-է)

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

Ցիսուն տարիներէ ի վեր հայ գրականութիւնը բաւական խնամով կը մշակուի. գիտական, տնտեսագիտական, պատմական, բանաստեղծական, վիպասանական երկեր հետզհետէ կը հրատարակուին և կը զարգացնեն ի մեզ դպրութեանց և գիտութեանց ճաշակը։ Սակայն ցաւալի է տեսնել որ ցարդ մեր գրականութիւնը չէ արտադրած մի գործ, որոյ նպատակը լինի ծանօթացնել մեզ մեր երկրի օրէնքներն և այն պարտքերն ու իրաւունքները զորս ունիմք իբր հպատակ, իբր ընկերական մարդ և իբր անդամ ընտանեաց։

Մեր գրականութեան մէջ տեսնուած այս զդալի պակասը զանազան տեսակէտներով ՁԼասաբեր եղած է մեր ազգին։

Մեր գաւառաց առաջնորդք, որոց անհրաժեշտ է գիտակ լինել տեղային օրինաց, որպէս զի արժանաւորապէս պաշտպանեն ժողովրդական իրաւունքներն, յաճախ չեն կրցած ուսանիլ օսմանեան օրէնսդրութեան տարրական սկզբունքներն իսկ, և այսու մեծապէս կը ՁԼասուին մեր գաւառացի եղբարք։

Մեր հայ վաճառականք կ'անգիտեն յաճախ երկրին առեւտրական օրէնքներն, այնպէս որ իրենց գիտութիւն պատճառ կը լլայ շատ անգամ իրենց անյաջողութեան, փոխանակագրի մը պայմաններն, հաշուետուներու ձեւն ու քանակը, վաճառման, գնման և յանձնարարութեան օրէնքները, սնանկութեան ձեւակերպութիւնները, և այլ նմանօրինակ վաճառականական տարրական ծանօթութիւնք մեր հայ վաճառականաց մեծ մասին համար հանելուկներ կը մնան և այսու մեծապէս կը ՁԼասուի հայ վաճառական դասը։

Կրնայ առարկուիլ սակայն թէ օրինադրոց հայ թարգմանութիւնն աւելորդ է և թէ կը բաւէ ունենալ հայատառ թրքաբարբառ օրինագրքեր։ Թողլով մեկնուած սա պարագան թէ ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյ մը կիսակատար մնացած է, կը փութանք յայտնել թէ մեր մէջ կան դեռ շատեր, նոյն իսկ մեր առաջնորդաց և մեր կրթեալ ազգակցաց մէջ, որք ուսած չեն թուրք լեզուն, մանաւանդ իրաւաբանական լեզուն որ անչուշտ կը տարբերի սովորականէն. արդ, հայ մը իւր երկրին օրէնքն հասկնալու համար ստիպուած է այժմ նախ սովրիլ երկրին լեզուն և ապա ուսումնասիրել իրաւաբանական ոճն, ինչ որ մեծ դժուարութիւններ կը ներկայացնէ։

Այսպէս, օսմանեան օրինադրոց հայերէն թարգմանութեան պէտքն ոչ ոք կրնայ չընդունիլ։ Սակայն դժուարութիւնը գործադրութեան մէջ կ'երևայ։

Օսմանեան օրէնքներն արդէն թարգմանուած են ֆրանսերէնի և յունարէնի. այդ թարգմանութիւնը կրնան մեծապէս դիւրացնել հայերէն թարգմանութիւնն ալ։

Եւ յետոյ, ոչ ոք կ'անգիտէ թէ ի մեզ բազմաթիւ են օրէնսգէտք. օսմանեան փաստաբանաց մէջ հայ փաստաբանք կարեւոր դիրք մը գրաւած են և կան անոնց մէջ գրագէտներ ալ՝ որք ծանօթ են հայ դրական աշխարհին, և մերթ կը դրեն գրական ճոխ յօդուածներ և վէպեր։ Մեք աներկբայ ենք թէ նոքա կրնան նաև իրաւագիտական երկերու խմբագրութեան և թարգմանութեան մէջ նոյնչափ յաջողել։

Մինթէ կարելի չէ՞ գրագէտ հայ իրաւագէտներէ խումբ մը կազմել որք ստանձնեն օսմանեան օրինադրոց թարգմանութիւնը։ Մի ոմն կ'առնու Պատժական մասն, ուրիշ մը Առևտրական մասն, ուրիշ մը Վարչական կամ Քաղաքային (հոփոպէլ վերաբերեալ) մասն, և այսպէս ի գլուխ կ'ելնէ հայալեզու օրէնաց հաւաքածոյ մը։ Ի՞նչպէս ըրին Յոյներն, և այն ալ տարիներ յառաջ։ Մեք որ չատ խնդրոց մէջ կ'ուզենք մրցիլ այդ մեզ վճռակից ազգին հետ, էր այս կէտին մէջ ալ չենք հետեւիր իր օրինակին։

Վերջերս մայրաքաղաքիս իրաւագիտական վարժարանի հայ ուսանողներէն մի քանի երիտասարդք երեսուն երկու մեծածաւալ երեսներէ բաղկացեալ ԱԶԴ անուն կիսամսեայ հանդէս մ'ի լոյս պիտի ընծայէին, որոյ նպատակը պիտի լիներ դիւրաւորաբար օսմանեան պետութեան օրինադրքերը թարգմանաբար ծանուցել ժողովրդեան ամեն խաւերուն մէջ, խիստ դիւրամատչելի դնով։ Որպէս զի տարողուկ չզգար ժողովուրդը, մատիր էին նաև գիտական և գրական գրուածներ հրատարակել այդ հանդիսին մէջ։

Այս մասին հրատարակութիւնը ալ եղան Արեւելքի մէջ և բաժանորդագրութեան տոմսեր շրջաբերութեան հանուեցան, սակայն ի զուր. երկու հարիւր բաժանորդք չգտնուեցան որք ուզէին այսպիսի հրատարակութեան մը նիւթապէս օժանդակել։

Անձնական շահը չէր որ դրդեց այդ երիտասարդներն իւր տեսակին մէջ բոլորովին նոր և ազգօգուտ այս ձեռնարկին, այլ լոկ հայրենասիրական եռանդն և ազգին ծառայութիւն մը մատուցանելու գովելի դիտաւորութիւնն էր որ ներշնչեց զիրենք։ Նոքա մինչև որ երկու հարիւր կանոնաւոր բաժանորդներ չունենային, չպիտի կարենային հրատարակութեան ձեռնարկել։ սակայն ցաւալի է տեսնել, որ հայ ուսումնասէրք՝ փոխանակ իրենց օգնութեամբ քաջալերելու զայն՝ հազար ու մէկ առարկութիւններ ըրին և չուզեցին ձեռնհաս լինել նմանօրինակ հանդիսի մը հրատարակութեան, և այսօր այդ իրաւաբանութեան երիտասարդ ուսանողները, չկարենալով ապահովել տպագրական ծախքը, կը հրաժարին յուսահատ այդ օգտաշատ ձեռնարկէն։

Մեք այս տողերն հրատարակելով նպատակ ունինք ուշադրութիւն հրաւիրել օսմանեան օրէնքներն հայ ազգին մէջ ծանօթացնելու անհրաժեշտ պէտքին վրայ։ Այս խնդիրը կ'արժէ որ ըզբաղեցնէ հայ հրապարակագիրները։

Եթէ չգտնուի հայ հրատարակիչ մը, որ ուզէ այսպիսի տպագրութեան մը ծախքերն հոգալ, կարելի է ընկերութեամբ ձեռնարկել այդմ։ Եւ եթէ մասնաւոր և հաւաքական ջանքեր անյաջող կ'ելնեն, մեր կարծիքն այն է որ այս մասին նոյն իսկ Ազգային Վարչութեան պարտքն է ձեռք առնուլ պէտք եղած միջոցներն, որպէս զի ընդհանուր Թուրքիոյ հայն ալ ունենայ իւր երկրին օրինաց հաւաքածոն, որոյ բացակայութիւնը ցարդ տեղի տուած է յաճախ հայ անհատներու ընկերական, առևտրական և քաղաքային իրաւանց կորստեան։

Հ. ՓԼՆՊԷՃԵԱՆ

ԺԱՆՏԱԽՏ

(Տե՛ ՊՈՐՏԻԷԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ)

Բ.

(Շար. երէկէ Բ-էն Ե- վերջ)

Վերջապէս 1348ին հասաւ յիտալիա։ Նաբոլիի մէջ մեռան 60000 մարդ, ի Ճենովա՝ 40000, ի Վենետիկ՝ 100000, ի Ֆլորենտիա՝ 96000։ «Կային, կ'ըսէ Պոգաչիո, մեծ փոսեր, ուր հարիւրաւոր մարմիններ կը դիզուէին, ինչպէս աղխերն նաւուն մէջ։ Ո՜Հ, կը գոչէ, ո՜րքան գեղեցիկ տուներ ամայի մնացին, ո՜րքան հարստութիւնք անժառանգ, ո՜րքան գեղանազ տիկնայք և երիտասարդք առաւօտուն ճաշեցին իրենց բարեկամաց հետ որք երեկոյին կերթային ընթրել իւրեանց հաւուց հետ։» Ի Ֆրանսա ևս նոյն տեսարանն։ Ֆրուասար կը հաստատէ թէ այս հիւանդութենէն երկրին երրորդ մասը մեռաւ։ Ադալ գրեթէ կորոյս իւր բոլոր բնակիչներն. Նարպոնայի մէջ 30000 անձինք մեռան քանի մը շաբաթուց մէջ։ Ավինեոնի մէջ 2000 երեք օրուան մէջ, ի Մոնբէլիէ, բժիշկ մ'իսկ ողջ չմնաց, վերջապէս ի Փարիզ 50000-80000 անձինք կորան, 16000 զոհեր ի Սէնտրնի, 17000 Ամիանի մէջ։ Ի Գերմանիա, ի Զուիցերիա, յիտալիա և ի Ֆրանսա յիմարութիւնը միացաւ ժանտախտին հետ։ Ամեն տեղ հրեաները կ'սպաննէին կամ կ'այրէին ամբաստանելով թէ կը թունաւորեն աղբիւրներն։ Ի Սդրազբուրկ, 1884 հրեայներէն 900 այրուեցան, միւսներն դարձան ի քրիստոնէութիւն։ Հռենոսի քաղաքաց մէջ գերանդաղէն ջոկեր զհրեայս հալածելու պատճառանօք կ'աւարեն զամէնն։ 12000 հրեայ Մայանսի մէջ անձնասպան կը լինին հալածանքէ զերծ մնալու համար։ Անշուշտ անմիտ տրգիտութիւնն և կրօնական մոլեռանդութիւնն էր որ այրել կուտային ըզհրեայս, բայց ուրիշ բան մ'ալ կար, հրեայք ստակ ունէին, խարոյկ վառելը դիւրին միջոց մ'էր վաստակ ընելու։

Վենետիկ միայն, այն ժամանակի միջազգային մեծ քաղաքը, ձեռք առաւ առողջապահական ազդեցիկ միջոցներ։ 1348ին հաստատեց 3 մասնաւոր իշխանութիւններ ժանտախտին առաջքն առնելու համար։ 1403ին այս իշխանութիւնք կազմեցին առաջին ըզգուշարանն (lazaret) մերձակայ կղզւոյ մը մէջ։ Ճենովա հաստատեց զնոյն 1467ին, վերջապէս Մարսիլիա 1476ին։ Հէքքը Եւրոպայի մէջ 1348ին ժանտախտիւ վարակոյց և մեռնողներու թիւը 25 միլիոնի կը հաշուէ, Ասիոյ մէջ միևնոյն ախտը 23 միլիոն զոհ ըրաւ, ամբողջը մօտաւորապէս 48 միլիո՛ն։

Այսպիսի ահաւոր կորուստէ վերջ ժողովրդագրական (démographique) երեւոյթ մը նշմարուած է, ժողովրդոց բազմացումն։ Ժանտախտը դադրածին պէս, աբք և կանայք որ կենդանի մնացած էին կ'ամուսնանային հետզհետէ, մայր մը յաճախ կը ծներ երկուօրեակ կամ երեք զաւակներ ողջ և առողջ։

Այս թուականէն սկսեալ ժանտախտը չէ թողած զեւրոպա, 1347ին բընակչաց $^2/_3$, 1361ին $^1/_2$, 1371ին $^1/_{10}$, 1382ին $^1/_{20}$ կորան. ամեն անգամ որ այս տեսակ հիւանդութիւն մը կը յարձակի ժողովրդեան մը վրայ, տակաւ իւր ծանրութիւնը կը կորսնցնէ։

Ժե. դարն կը ներկայացուցէ ի Գերմանիա 4 ժանտախտ, 1449, 1460, 1473, 1482. Համառօտ ասել, ԺԱ. դարէն մինչեւ ի ԺԵ. դարն ժանտախտն երևցած էր 32 անգամ, որոց իւրաքանչիւրը տեւած էր 12 տարի միջին հաշուով։ ԺԶ. դարու մէջ արծածեցաւ վերստին. գոգցես սովորական էին մարդիկ ալևոս. 1530ին Պոնիվար կը գրէ Ճենովայէն. «Մինչդեռ ժանտախտը կ'աւերէ այս երկիրը, կը տեսնեմ որ աղջիկները բարեկենդանի խաղեր կը խաղան, թէև անոնցմէ մին ջերմի դողով կը տագնապէր իսկ։»

Ի ԺԷ. դարու ժանտախտն ընդհանրապէս կը նուազի բացի քանի մը տեղական պատահումներէ, ի Պալ 1604ին, ի Նիմէկ և յԱմստէրդամ 1637ին, յԱրբա 1654ին, ի Լոնտրա, ուր 1665էն մինչեւ 1688 յաւիտեանակեց 8000 մարդ։ Սիտէնհէյմ իսկ խոյս տուաւ. այս մեծ բժիշկն աւելի տրամաբան էր քան քաջասիրտ, վասն զի ժանտախտն ատուածային վրէժխնդրութեան արգասիքը կը համարէր։ ի Վիէննա 1673ին, ի Բարիզ 1648ին, 17000 անձինք կը մեռնին ի Ռուսիա. ժամանակակից ոք կը պատմէ մեզ թէ հիւանդք 8 կամ 10 թուով կը դրուէին միևնոյն անկողնոյ մէջ և երբեմն մին կ'ապրէր 7 կամ 8 մեռելոց միջեւ։ 1650ին ի Ռուսիա Ա-ոդ-Ռ-ԷՆ ըսուած սրահին մէջ 800է աւելի հիւանդ կային միմեանց վերայ կուտակեալ։ 1720ին Սիրիայէն եկող նաւ մը ժանտախտ տարաւ ի Մարսիլիա։ Քիչ ժամանակէն տարափոխիկ ախտը ծաւալելով ժէվոսանի՝ Ավերնոյ՝ և Լիմուզէնի լերանց վերայ, ամբողջ երկիրն ամայի դարձած էր։ Միշէլ կը պատմէ թէ աբբա մը որ կ'ուղեւորէր հասարակաց կառքով Բարիզէն ոչ հեռու ինկաւ վարսկեալ, և չուներն լափեցին զայն, ապա գոռան իւր ոսկորտին։ Ամբողջ գիւղեր անթաղ մնացած մեռելովք լի էին։

1720էն ի վեր ժանտախտն այլ եւս վերստին չերեւցաւ ի Ֆրանսա. ի Մոսկուա դեռ չէ երեւցած 1770էն ի վեր, ի Հոլանտա 1797էն ի վեր։ Տակաւ առ տակաւ կը թողու զեւրոպա և զարեւմտեան Ասիա, այլ դէպ յարեւելս յամրաբար կ'անհետի։ 1812ին դեռ կար Մալթայի, Օտեսայի, Պուքարէստի մէջ։ 1815ին Նաբոլիի թագաւորութեան մէջ յորում կորուբնակչաց $^1/_{10}$, 1848ին ի Ցունասան, 1836ին ի Թուրքիա, 1848ին Տրիպոլոյ մէջ։

Սակայն ժանտախտը դեռ չէ մեկնած այն գաւառներէն զորս կընամք իւր կալուածները կոչել, յորս յամբայր կոտորած կ'ընէ։ Այսպէս 1831ին 60,000է աւելի անձեր կորան ի Պաղատատ, 1863ին նմանօրինակ նգաւ աղէտքն. Իրաք Ա-բապի ըսուածն իւր գլխաւոր կեդրոնն է։ Եփրատէն Մեքքէ գացող ուխտաւորը կը փոխանցեն զայն յԱրաբիա։ Սըխալ է կարծել թէ ժանտախտն ինքնաբերաբար և կամովին սահմանափակած լինի իւր ծաւալումը. մարդկային կամքը բռնադատած է զայն. այն օրն յորում դադրին եւրոպական տէրութեանց միահաղոյն ջանքերը, ժանտախտը դարձեալ պիտի լայնէ իւր սամանագլուխն ինչպէս երբեմն։ Եւ այս բանը քիչ մնաց որ պիտի պատահէր, 1872ին ժանտախտը կիչխէր Իրաք-Ա-բապիի մէջ, 1874ին Ասորեստանի դաշտավայրաց մէջ, 1876ին ի Մուրիա, 1877ին ի Պարսկաստան։ Թէ՛ ցամաքի և թէ կասպից ծովու միջոցաւ Ադէրբէյանէն գալով ժանտախտն յեւրոպա եկաւ, նաև Ադէրբէյանու մօտ Վէլդիանբա գիւղին մէջ յերեւան եկաւ, ժողովրդեան 100էն 21ը կորսուեցաւ, այլ չարիքը դադրեցաւ առողջապահական գծարին առջեւ։

Ժանտախտը կը պատահի՞ ամեն ցեղերու մէջ, բազմաթիւ փկայութիւնք ցոյց կուտան թէ բանի մ'անասնոց վրայ կրնայ պատահիլ ժանտախտը։ Պոգաչիոյ հետաքրքրական պատմութիւն մը կ'ընէ մեզ։ Տեսած եմ, կ'ըսէ, երկու եղ որ փողոցին մէջ իրենց կնճիթէն դուրս թօթափեցին մեռեալի մի զգեստուց պատառները, քիչ ժամանակ վերջը դարձան և ինկան, մեռած էին։ Եգիպտոսի և Հնդկաստանի մէջ տեսնուած բոլոր ժանտախտները ցոյց տուած են սա նկատողութեան արժանի նկարագիրը թէ ախտին բորբոքումէն յառաջ ընտանի անասնոց և նոյն իսկ առնէներու և մուկերուն մէջ կը պատահին բազում մահեր։ Նոյն բանը տեղի ունեցաւ նաև ի Զինաստան ողբաց և այլոց վրայ։

Ե. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Ա. Զ. Դ.

Հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Համբուրգի Լոտրեաին ապրիլ 25ի, 26ի, 27 ի եւ 28 ի վիճակահանութեանց մէջ Դրամատանս վաճառած հետեւեալ թիւերը շահած են.

Թիւ	մարք
88756	5000
67845	2000
12404	1000
25435	1000
15447	500
15906	500
17353	500
25050	500
28112	500
30979	500
33353	500
80455	500

Վերոյգրեալ տոմսերը կը կրեն Դրամատանս կնիքն, եւ անոնց տերերը կը հրաւիրուին ներկայացնել զայն՝ շահուած գումարներն ստանալու համար։

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՒ

Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, թիւ 18
1459

ՊՐԷԶԻԼԻՈՅ

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆը

MAREO LOTERIA PERNAMBOUCO

Պաշտօնական վիճակահանութիւն
1888 Մարտ 8ի ի Ռիո Եանէյրո

Հետեւեալ թիւերը շահած են

Թիւ- Միլրէյս-(*) Թիւ- Միլրէյս- Թիւ- Միլրէյս-
15611 300000 62060 50000 9597 20000
2319 10000 22223 10000 36289 10000

5000 Միլրէյս շահող թիւերը.

3617 13610 13612 18336 20876
30423 32042 34091 40816 35102
63118 67214.

2000 Միլրէյս շահող թիւերը

3337 11009 12438 12725 13836
15205 21448 27769 31768 33990
42135 50202 57717 58527 62059
62061 66321.

1000 Միլրէյս շահող թիւերը

225 1608 2219 2358 2956
3053 3427 9396 9598 11237
11614 13307 18126 18150 18721
20341 23216 23297 25539 31061
37895 41948 46032 47808 49771
50546 51493 53389 57594 58197
59622 59671 60265 62535 63107
63265 65330 66499.

500 Միլրէյս շահող թիւերը

544 1007 3923 6500 7123
10042 10107 12162 13076 13098
18879 22463 22956 24853 24907
24926 25057 26545 27426 31284
31546 34064 34323 35394 37799
39370 40220 40740 42688 43137
43993 44711 44954 46877 50035
50739 51005 53201 54629 56791
58147 58790 58862 61155 61749
62398 62440 63171 646[illegible]3 64821

200 Միլրէյս շահող թիւերը

826 1312 3934 5326 6427
7851 8011 9580 10002 11752
14367 15441 15487 17663 18268
19527 20617 20779 21001 22068
25527 25782 26091 26158 26142
26969 28408 29426 30421 30933
31582 33001 34080 34301 35155
35145 35449 35568 36303 36324
40249 43036 43582 43468 46393
49487 50052 50582 51682 51715
51843 52593 52529 52710 52944
54178 54442 54537 54562 55421
58180 58362 58614 59014 59499
61335 61390 62272 62454 62599
62959 64138 64647 65194 65317
65503 66746 68157 69301 69391

100 Միլրէյս շահող թիւերը

1826 2188 3119 3140 3466
4439 4811 5221 5440 5769
6111 6314 7087 7850 8222
8512 9404 10105 10148 10212
10498 10616 12300 12338 14025
14273 14420 14479 15194 15201
15262 15516 16599 16827 17659
19260 20844 21715 21996 22074
22217 22340 22696 22709 23091
23324 23439 24101 24197 24949
25012 25473 27308 29235 29324
29491 30152 30605 30651 31105
31483 31980 32177 32200 32415
32449 32484 33055 33222 33507
33780 34057 35825 35975 36491
36957 37063 37151 39233 39788
40076 40144 40241 40434 40555
40900 41203 42000 42335 42489
42539 44274 44301 44799 46630
46732 46832 46864 48644 49298
49561 49724 50340 50478 50511
50719 51591 51734 52227 52175
52537 52590 52719 52955 52995
53172 53503 53701 53731 53827
55424 55546 55551 55654 55723
56079 56490 56632 56915 57075
57405 57615 58701 59021 59410
61117 61212 61516 61619 62288
62537 62686 64283 64606 65031
66117 67379 67729 68090 69535

Այն բոլոր 700 թիւերն որոց վերջին երկու թուանշաններն հաւասար են Մեծ բաժնին վերջին երկու թուանշաններուն, այսինքն 11ով կը վերջանան, 50ական միլրէյս կը շահին։

Այն բոլոր 700 թիւերն որոց վերջին երկու թուանշաններն հաւասար են Երկրորդ Մեծ բաժնին վերջին երկու թուանշաններուն, այսինքն 60ով կը վերջանան, 30ական միլրէյս կը շահին։

Այն բոլոր 700 թիւերն որոց 1 թուանշանով կը վերջանան, 20ական միլրէյս կը շահին։

Ըստ նահանգական օրինաց, 200 միլրէյսէն վեր բաժիններն 3 % տուրք մը կը վճարեն, ասոր վրայ ալ յաւելնալով 6 %, այսինքն ընդ ամեն 3 $^1/_3$ առ %։

Շահերը պահանջուելու են Բէրնամպուգոյի գանձէն առ առաւելն վիճակահանութենէն մինչեւ մէկ տարի վերջ, այսինքն 1889 մարտ 8էն առաջ։ Ամէն պայմանագրէն դեռոյ, չպահանջուած շահերը վարպիտի դրուին յօգուտ գործոյն։

Վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներուն և վիճակահանութենէն առաջ փոխանակուած տոմսերու մասին պէտք է դիմել առ տնօրինութիւն հետեւեալ լրագրաց.

Նեղոլոս և Քանդանդինոպոլիս ի Կ. Պոլիս, Ամալիա ի Զմիւռնիա, Աբրոնիա յԱթէնք, Թելեկրաֆոս Ալեքսանդրիա, Պուֆոս Էյիպէն ի Գահիրէ և Թելեկրաֆ-ալ ի Պուքրէշ։

Տեղեկութիւն ինդրող ամեն անձանց ձրիապէս կը պատասխանենք, եթէ նամակին հետ 25 սանթիմի թղթադրոշմ դրկուի պատասխանին համար։ Նամակ կամ ո և է գրութիւն պէտք է ուղղակի դրկել առ.

Moniteur de la Chance Universelle,
1714 1—2 Vienne (Autriche)

ՍԳՈԴԻ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 14 յուլիս 1885

Պարոնայք Սգոդ եւ Պուռն,

Ցաջողութեամբ գործածեցի Սգոդի Մորիւ ձկան օշարակն որ պատրաստուած է Իրոֆոսֆիդներու հետ։ Այս դեղն, իւր դիւրին գործածութեան եւ ախորժ համին պատճառաւ, խիստ օգտակար պատրաստութիւն մ'է, մանաւորապէս տղոց եւ այն անձանց համար որք չեն կրնար առնուլ Մորիւ ձկան պարզ իւղը։

1691 Տ. ԼՈՒՏՈՎԻԳԻԱ ՊՈՎԻՍ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.

Ժ. Տ. Ծանէթթոյի Դրամատունն ի Ղալաթիա կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ապրիլ 25 շրջեքշաբթի օրէն սկսած է Հանդուրկի շահաւէտ Լոդրուիին վերջին և կարեւորագոյն վիճակահանութիւնն, որ կ'աւարտի մայիս 15ին։

Շահուց մէկ ութերորդին իրաւունք ունեցող տոմսին գինն է 87$^1/_2$ ղրշ.

Մայիս 4ին կ'սկսի Սաքսոնիոյ Լոդրուիին վերջին վիճակահանութիւնն, որ պիտի շարունակուի մինչեւ մայիս 26։

Մէկ տասներորդ տոմսին գինն է 125 ղրշ. ոսկեդրամ։

Մայիս 14էն մինչեւ յունիս 6 տեղի պիտի ունենայ Պրունսվիքի Լոդրուիին մեծ և վերջին վիճակահանութիւնը։

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 105 ղրշ. ոսկեդրամ։

Այս երեք վիճակահանութիւններն ի միասին կը բաղկանան 237,000 տոմսերէ որոց 94,000ը պիտի շահին։

Մեծ բաժինք են 500,000, 300,000, 200,000, 150,000, 100,000 մարք ևն. ևն։

Այս տոմսերը կը ծախուին զատ զատ, կամ երեքն ի միասին, իւրաքանչիւր վիճակահանութենէն մէկ հատ։ Հասարակութեան կը յանձնարարուին իրենց շահելու մեծ հաւանականութեանն համար, որովհետեւ այս տոմսերէն գնողը 41 օր իւր բաղդը պիտի փորձէ, և ինչպէս որ իմ դրամատանս յաճախորդներն յաճախ վաստակած են մեծ գումարներ, կը յուսամ որ այս անգամ եւս բաղդը ժպտի իմ յաճախորդներուս։

Նմանապէս վաճառատանս մէջ արժէթուղթեր կը ծախուին Իտալական Կարմիր-Խաչի վիճակահանութեան, 150 ղրուշէն։ Այս արժէթուղթեր 47 տարի արժէք ունին և տարին չորս վիճակահանութենից կը մասնակցին։ Մեծ բաժիններն են 100000, 50000, 15000 ֆրանք և այլն։

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքողք պարտին ժամանակին դիմել դրամատանս դրասենեակը։

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՒ

Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, թիւ 18
1458 6—10

ՏՕՔԹԷՕՐ ՋՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիոնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), Թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, կոկորդի եւ Քթի հիւանդութիւններուն եւ էլեկտրական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտեան (ժամ 10էն 1) իւր տունը որ ի Մեծ փողոց Բանկալթիի թիւ 73, կէս օրէն վերջ ի Սգամալ Պահէք գարու Մէրհամէթճեան դեղարանն 18։ 1518 28—40

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՐԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ այս օրէն սկսեալ ամեն օր, ժամ 10էն 3 $^1/_2$ (Ը. Ե.), կրնայ Արեւելեան երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան համար Բռուսէլեան դնել Օսմ. կայսերական Պանքային ի Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս, 1 մայիս 1888

ՏՕՔԹՕՐ Վ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԱԶԳ. Ս. Փ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ իւր բընակութիւնը փոխադրած է Օրթագիւղ Թաշ Ներսիվէն Էրմէնի Բիլիսկ փողոց թիւ 32, ուր ամեն օր առաւօտեան եւ երեկոյեան ժամերուն պատրաստ է հիւանդ ընդունիլ եւ հիւանդաց տուներն այցելել։

Սակայն ըստ առաջնոյն պիտի գտնուի դարձեալ ամեն օր ի Բերա իւր նախկին հասցէն Ըթրը փողոց թիւ 1, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրէն առաջ, իսկ երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ։

Ինչպէս նաեւ ամեն օր բացի կիւրակէ կէս օրէն անմիջապէս վերջ պիտի գտնուի Պոլիս Պահէք Քարու թիւ 18 Մէրհամէթճեան դեղարանն։

Իսկ Ղալաթիոյ կողմի համար, պէտք է դիմել կամուրջին մօտ Մաուէլլայի դեղարանը։ 1644 11—40

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽՈՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրալը Հիւմայուն պէնտէկեանը իւլէ սարիբէյ էլպիսէ իմալ իթիարիլմէք իւզրէ ալընճաղ չուհա վէ ապանըն վէ հաթաղ վէ էրզաղ անպարլարը իչիւն միւպարեա գէլընճաղ օտուն իւլէ Ինկիլիզ բիրինճինին գարարը գաթիսի նիսանը բումինին երիմինճի չարչէնպիհ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն, իթայա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգբիւրտէ սաաթ այթբտան նիհայէթ տօգուզ գատար Խաղինէի Խոսսաի Շահանէյէ կէլմիլերի իլան օլունուր։

16 Նիսան 304
1494 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզաղ անպարը իչուն միւպարեա օլունճաղ իլի պին սանտրդ կազըն նիսանը բումինին երիմի պիրինճի փինճչէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաբանա թալիպ օլանլարը մաղամը սէրասկէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

18 Նիսան 1888 1751
Նօ. 39 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

Թահնիյէ իտարէսի հասբլաթընտան ֆիրուսթ օլունճաղ եիւզ էլլի պին գէյէյի ճէտիտ գալըն վէ էլլի պին գէյէյ ինճէ գէվիէկին էսմանը նագտէն թէէտիլիյ վէ իլիա օլունտրգտան սօնրա գալարբրլմագ իւզրէ իչթիրասնա թալիպ օլանլարը իչպոս նիսանը բումինին երիմինճի չարչէնպիհ կիւնի մագամը սէրասկէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

16 Նիսան 1888 1748
Ն. 36 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

Շէհրը բէմէզանը չէրիֆէ ասաքիրի չահանէյէ վերիլմէք իւզրէ միւպարեա օլունճաղը իլան գէլընան օլմուզ պէշ—գէրբբ պին գէյէյէ գատար բէյէլին պէհէր քիւսը իւչ զրուշ օթուզ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ նիսանըն օն սէքիզինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ թէքարբիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապու օլունճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարը մաղամը սէրասկէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

16 Նիսան 1888 1750
Ն. 38 2—2

AU PANTHEON

ԴԱՆԹՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ամբան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են չքնաղագեղի համար մեռաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ կոռէքթիւք, բամբարբէք, պոնդել, նորաձեւ ֆանթիներ և այլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 1645 9—25

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸ ԱՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՑԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 1,788,964

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՑԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միայնակալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ. **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ԱԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՄՔԵՐԻ

Իսլիմեա մամուլթընտան լաճիվերա չայագ, պէհէր մէթրօսը օթուզ տօգուզ զուրուշ օթուզ բարա.

Իսլիմեա մամուլթընտան պօզ ապա, պէհէր մէթրօսը օթուզ զուրուշ օթուզ բարա.

Ալիը չէլէպի մամուլթընտան լաճիվերա չայագ, պէհէր մէթրօսը օն պէշ զուրուշ.

Ալիը չէլէպի մամուլթընտան լաճիվերա ապա, պէհէր արշընը օն զուրուշ.

Ալիը չէլէպի մամուլթընտան սիյահ ապա, մէթրօսը տօգուզ զուրուշ.

Ալիը չէլէպի մամուլթընտան պօզ ապա, մէթրօսը սէքիզ պուչուգ զուրուշ.

Պալըքէսիր մամուլթընտան պօզ ապա, պէհէր թօփը եէթմիշ զուրուշ.

Պալըքէսէր մամուլթընտան լաճիվերա ապա, պէհէր թօքը տօգսան զուրուշ.

*Իքինճի գօլ օրտուի Հիւմայուն իչիւն չուրութը մուգաբրէրէ վէ իթթիսազ օլուշան նիւմունէլերինէ թէվֆիգէն միւպարեա օլունմադ իւզրէ մէվգբի միւնագասսալա գօնուլան մալիմ էլ մրգտար պալատէ մուհարբէր սէքիզ դալէմ ապա մէ չայագ ֆիլթաթը մուրթագամալերի իլէ թալիպլերի եօհտէսինտէ օլուզ օն պէշ կիւնէ գատար գարարը վիրիլէճէկկինտէն, իթթայա թալիպ օլանլարը մադամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

16 Նիսան 1888 — 1749
Նօ. 37 — 2—3

ԶՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Լուսնոտութիւն, Խղճի, Մկնամրգոտութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղղի յոգնութիւն Գլխացաւ, Քնոտութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՇՈՆ ՕՇԱՐԱԿՈՎ

18 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ ԵՒ ՍԻՌՕ

Տ'ԷՍԳԱՌԿՕ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱՐԲՈՒԽՈԸ, կոկորդի և կուրծքի տարութիւնք, կապուտ հազն եւս անպատճառ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղատնի Մ. Մերտանոցն, 35, Մեծ փողոց Ղալաթայի։ 1133

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ԶԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տոքթօր Այէրի Զէրրի փէքթորալը բաղկացնող նիւթերը թէ Յ.Մերիկա եւ թէ Պոլիս հրատարակուած են, ուստի կրնայ մեր մաղազայէն ի եղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն իսկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Եզական դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց. Բազմաթիւ վտանգաւոր հիւանդութիւնէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր սիրած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու նեղութիւնն ամենայնիւ կը մեղմացնէ։ Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Զէրրի Փէքթորալը հարցունելու է։ Կեղրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման տեւողական են ու դիմացկուն, ինչպէս են թեւնոցի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ արանց համար, պրոշներ, մանեակներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաև նորելուկ քարիշդի լամբաներ 60 եւ 30 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենայներ։ Մեքենայով կարելու յարմար կակուղ մատուփիներ։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 581

ՍԳԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵԶՈՒՐ

(ԿՐԱՖ)

ՏԱԿԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԻՆԻՆԿՈՒԶ ԵՂԲԱՐՑ

ԱՄԵՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի Մ. ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆԲԼ

Վոյվոտա, Վիլալիս խան, Ղալաթիա, Էլչիկ խանի քով

ՍԳԻՆՖԷԼՏԻ գործարանն, որ կը գտնուի ԿԻԼՋ քաղաքին մէջ (Իսպրիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մէջ 1832ին հիմնուել, և Աւստրիական հունգարիոյ միւս գարեջրի գործարանաց արտադրման մէջ առաջին դիրք կը բռնէ։

Սգինֆելտի գործարանն 1887ին արտադրած է 45,000 հարիւրապատիկ։ 1713

ՍԳՈՊԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄԱՐԴԻ ԶԿԱՆ ԶՈՒՏԻՒՂ

Բ-ֆ-ֆէր ոը ըսվ Լ ասպոյվ

Պատրաստեալ Ա.Ե.ամբ. ՍԿՈՏԻ և ՊՕՍԿԻՆ, ի Նիւ-Եորք

Կարիճ չափ ախորժանամ է

Մարիւ ձկան հոտ մը ունի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իւղոպոսիկներ և յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ոսկրացութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, պիտի համ. ու հոտուն, դիւրամարսելի, և ամէնէն փափուկ ստամոքսներ կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համիլտոն և Հիրսկ, Պոլիս։ 1691

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՏԱԲԷՍՄ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Պահուստ արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Ատենապետ Տնօրէն. Մ. Լեօժէն Բարաբօր
» լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եագլճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԼԻԱՆՈՒՐ ԲԱՂԱՔԱՑ ԴՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօղեան և Պալբքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամամեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շերէֆֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէլիրմէնճի օղլու Քօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ժառանգութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զատակաց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մէջ տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կնոջն և իւր զատակաց ապագան ապահովել. կամ թէ ծերութեան օրերու և կամ յեւ մահու իւր սիրելի կինն և զատակները, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արդէն հաստատութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան չահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պուտապէշի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի չահող թիւ 100 անգլիական ոսկի չահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն տեղէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Լաւերպլեալ Աստրիոյ-Հունգարական կառավարութիւնէն ֆորձոց նախարարութիւնէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում դրուցած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ԱՐՄՈՒՏԼԻԻ ՀԱՆՔՔԱՋԻՐԸ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Պ. Ն. ԲՈՄՊԱՔԻ մասնագէտն, որ թանկագին փորձառութիւն մը ձեռք բերած է բուժիչ խուրերու լուծման համար, նամանաւանդ իրեն աջակից ընտրած է Պ. Պ. Գ. ՍԱՐԳԻՍ ԵՄ-ՊԻՍՈՂԼՈՒ ԵՒ ՕՍՄԱՆ եւ ներկայ եղանակին համար ստանձնած է Արմուտլի հանքաջրոց անօրինութիւնն, որք ծանօթ են Տաղ-Համամ անուամբ։

Այս հանքաջուրներն, որք կէս ժամ հեռի կը գտնուին Տաղ-Համամ գիւղաքաղաքէն, շատ բուժիչ են եւ կը պարունակեն հանքային խիստ ազդու նիւթեր, ուստի եւ մեծ հռչակ հանած են։

Պ. Ն. ԲՈՄՊԱՔԻ ամէն զոհողութիւն յանձն առած է կարելի եղած դիւրութիւններով օժտելու հանրութիւնը։ Մասնաւոր աւազաններ կառուցուած են, եւ ոչ մէկ բան անտես առնուած է լոգացողներուն զոհունակութեան համար։ Օգտաւէտ խորհուրդներ, ընտիր ուտեստ մը, առնտգիտ սպասարկութիւն մը, գներու չափաւորութիւն։ Արմուտլի հանքաջրերը գերազանց կը կացուցանեն նմանօրինակ միւս բոլոր ջերմուկներէն։

Արմուտլի եւ մարքաքարիս հաղորդակցութիւնք այնքան յաճախակի են որքան դիւրին։ Կ. Պոլսոյ մէկնող շոգենաւն անդ կը անցնի ամէն կիրակի և հինգշաբթի, և Պուսապէշ մէկնող շոգենաւն՝ ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ։

Վերոյիշեալ բոլոր դիւրութեանց համար, Արմուտլի հանքաջրերը ցերմակէս կը յանձնարարուին այս տարի։ Անդ գնացողները զոհ պիտի մնան ամէն կերպով։

1685 — 5—8

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՍՏԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԵՒ ԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1888 Ապրիլ 6 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսութիւն

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղեռեան կամաքէ էջեղ շրջենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
11 40 Եէնիմ Մէզարպ. Պէոյ. Թարապիա Եէնիք. Պէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
1 — Եէնիմ. Մէզար. Պէոյ. Թար. Եէնիք. Պէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
2 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյիւք. Թարպ. Եէնիք. Պէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Արանքուտգիղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
4 30 Եէնիմ. Մէզար. Պէոյ. Թար. Եէնիք. Պէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	28
7 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյիւք. Թարպ. Պէյդօզ Բ. շղ. Եէնիք. Մերկ. Գանլճա. Ր. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Զէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսկ.	1
8 15 Գավազ Եէնիմ Մէզ. Պէոյ. Թար. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	34
10 — Մէզարպ. Պէոյ. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ.	34

Արնավուտքէնէն կամաքէ էջեղ շրջենաւուց ժամերը

11 — Եէնիք. Պէն. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուբուշ. Օրթ. Պէշիք.	19
12 — Արնավ. Գուբուշ. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	22
12 40 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ.	34
1 20 Արնավ. Գուբուշ. Օրթաք. Պէշիք.	1
2 — Պէպէք. Արնավ. Գուբուշ. Օրթաք. Պէշիք. Գապ.	22
2 45 Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ.	17
3 45 Պէպէք Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշ. Գապ.	22
4 45 Արնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	17
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	28
11 25 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	22

Ասիական եղեռեան կամուրջ էջեղող շրջենաւուց ժամերը

11 45 Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ.	32
12 10 Պէյօղ Բաշպ. Զուզ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հարդ.)	23
12 50 Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ	28
1 30 Ա. և Ր. Գավ. Մէզարպուրնու Պէշիք. Թարպ. Պէյդ. Բաշպ. Գանլճա. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ.	20
2 5 Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Պէշ.	34
4 — Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.	18
4 15 Պէյդ. Բաշպ. Զուզ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	19
9 — Պէյիւք. Թարպ. Պէյդօզ Բաշպ. Գանլճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Իսկ.	23
10 30 Գանտիլի Զէնկէյլէրպէյ Ուղղակի կամ.	19

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամաքէն եւրոպական եղեռեան երթեւեկող շրջենաւուց ժամերը

1 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Եէնիք. Թար. Պէյիւք. Մէզարպ. Եէնիմանայլէ	32
2 45 Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկէյ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլճա. Մերկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյդ. Թարպ. Պէոյ. Մէզ. Եէնիմանայլէ	1
3 — Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւք. Եէնիմ.	28
5 40 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուշ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար Մերկ. Պոյաճ. Եէնիք. Պէյդ. Թարպ. Պէոյ. Մէզր. Եէնիմ. և Գավազներ	20
7 — Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկէճն Եէնիք. Թարպ. Պէյիւք	23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Մէզար. Պէոյ.	34
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Պէն. Եէնիքէոյ. Թարապիա, Պէոյ. Մէզարպ. Եէնիմ.	18
11 — Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.	20
11 30 Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Պէն. Եէնիք.	19

Կամուրջէն Արնավուտքէնէ եղեռեան շրջենաւուց ժամերը

1 20 Ուղղակի Պէպէք	22
2 10 Ուղղակի Արնավուտ գիւղ	17
3 10 Ուղղակի Պէպէք	22
4 15 Ուղղակի Սրնավուտգիւղ	17
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուշ. Արնավ. Պէպ. Ր. Հիսար (Վրսսիոր եղող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 35 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք	1
11 5 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք (Վրսսիոր շոգ. հետ պիտի հաղ.)	22
11 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուշ. Արնավ. Պէպէք	28
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ.	22

Կամուրջէն Ասիական եղեռեան երթեւեկող շրջենաւուց ժամերը

1 35 Ուղղակի Գանտիլի	37
2 30 Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպուզ. Բ. պուճճե Պէյդ.	19
3 20 Ուղղակի Գանտիլի	18
9 30 Պէշիքթաշ, Գուզկունճա. Պէյլէր. Զէնկէյ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավազներ գացող շրջենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 5 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշչավ. Պէյդ. Թարպ. Պէոյիւք. Մէզարպ. Գավազներ	17
10 45 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէյ. Վան. Գանտիլի Պէպէք (Գանտիլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Բաշպ. Պէյդօզ	29
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Պէպէք	34

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիտարէն	Կամարջ	Կամարջէն	Իսկիտար
11 30	5 35	Պէշիք	7 5
12 —	6 20	12 25	8 15 Պէշիք
12 30	7 5	12 55	9 —
1 —	8 15 Պէշիք	1 20	Պէշ. Գալ 9 35
1 30 Պէշիք	8 50	1 45	10 10 Պէշիք
2 —	9 30	2 35	10 40 Գ.
3 30 Պէշիք	10 — Պէշիք	3 10	10 45 Ֆէրոյ.
3 10	10 15 Ֆէրոյ.	3 40	11 10
3 30 Ֆէրոյօթ	10 40	4 15	Ֆէրոյօթ 11 30 Ֆէրոյ.
3 45	11 10	4 45	Պէշիք 11 40
4 20	11 15 Ֆէրոյ.	5 20	11 50 Գ.*
4 45 Ֆէրոյօթ	11 40	5 30 Ֆէրոյօթ	12 —
4 35 Վ.ոսիոր	12 —	6 15	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիտարէն	Կամարջ	Կամարջէն	Իսկիտար
12 —	6 20	12 —	7 5
12 30	7 5	12 30	8 15 Պէշիք
1 —	8 15 Պէշիք	1 —	9 —
1 45 Պէշիք	9 —	1 40	Պէշիք 9 45
2 30	9 45	2 20	10 10 Պէշիք
3 —	10 10 Պէշիք	3 5	10 45 Ֆէրոյ.
3 30 Ֆէրոյօթ	10 15 Ֆէրոյ.	3 45	10 40
3 45	10 45	4 15	Ֆէրոյօթ 11 20
4 20	11 10	5 —	Պէշիք 11 30 Ֆէրոյ.
4 45 Ֆէրոյօթ	11 15 Ֆէրոյ.	5 25	11 40
»4 35 Վ.ոսիոր	11 40	5 30 Ֆէրոյօթ	12 —
5 35 Պէշիք	12 —	6 35	

* Այս երթեւեկութիւնն Հրէից ամիսներուն, և շաբաթի օրերը Գուզկ. չպիտի Հանդիպի։
» Այս երթեւ. կիրակի օրերը ժամ 3ը 5 ունցած։

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շրջենաւուց երթից գանուած տեղը պիտի ճան։ 1686

ԲԱԹԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվանտայ, Մէյնէրկէրանի և Օրենսայի ԳԷՄ

ԿԱՆՈՆԱՒՈՐԱՑԻՆ ԲԱՆՈՎ

Անուանք	Թանգ	Նաւապետ
Լայ Սոֆիա	3,000	Գէրքա
Բաթաւիա	2,500	Գանճլար
Էրզուրում	2,500	Գրուիքրանտ
Լանգնիա	2,500	Ռուիլլա
Թրապիզոնտ	3,500	Մարշ
Բուրսէյիա	2,800	Ֆօթրրանիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վճռուած կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ողջուրաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՈԲՈ ԵՒ ԸՆԿ
1536 Գործակալք

PAPIER WLINSI

ՎԼԻԷՆՍԻԻ ԹՈՒՂԹ

Վլիէնսի թուղթին ամենագին յատկութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տարութեանց, Հարբուխ, Պրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Ցօդացաւ։ Իւր գործածութիւն չատ պարզ եւ դիւրին է։ Կը բաւէ միայն ա՛դամմ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, ժ. Վիսլէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուիմեն դեղատանց մէջ։

Պահանջել Վլիէնսի անուանը։ 113

ԱՅԼԱԶԳԻՐ ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 30 Հարեմէն Սալամաճ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
4 — » » (կիրակի օրերը ժ. 4 45ին)	
10 30 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 15 » » (կիրակի օրերը ժ. 10 45ին)	
2 — Կամուրջէն Հարեմ Սալամաճ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
3 30 Կամուրջէն Հարեմ ատաի Սալամաճ (կիր. 4 15	
10 10 Կամուրջէն Հարեմ ատաի Սալամաճ (բաց ի կիրակի օրերէն)	
11 — Կամուրջէն Հարեմ ատաի Սալամաճ (կիրակի օրերը ժ. 10 30ին).	

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԻՆՋԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՒԱՐՈՒՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իսկիտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի	
4 45 Իսկիտարէն Սիրքէճի	
10 15 Իսկիտարէն Սիրքէճի	
11 15 » Գապաթաշ	
4 15 Սիրքէճիէն Իսկիտար	
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիտար	
10 45 Սիրքէճիէն Իսկիտար	
11 30 Գապաթաշէն Իսկիտար	